ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4993 — 9/22 ՅՈՒԼԻՍ 1902 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 16 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4993

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌وه‌لك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վճարուի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԽԵՂԱԹԻՒՐՈՒՄՆԵՐ

Այս օրերս դարձեալ մեր պաշտօնակիցներէն ոմանք փութացած էին «Երուսաղէմէն լուրեր» հաղորդել, լուրեր որոնց հակասութիւնը եթէ բարեմիտ Թղթակիցներուն աչքին չէր զարկած, գէթ զանոնք ստացող խմբագրութեանց ալ ուշադրութենէն վրիպած էր։ Իրողութիւնը սա է որ, մինչ օրաթերթ մը շտապած էր պարզ արձագանգ դառնալ իրեն հաղորդուած տեղեկատուութեան, ուրիշ մը՝ երկու օր վերջ՝ այդ տեղեկատուութեան վրայ հիմնուելով, իր Քրոնիկի բաժինը պարարտացուցած էր խորհրդածութիւններով ու դիտողութիւններով որոնք որքան անհիմն ու անարդար՝ այնքան աւելի զարդարուած ու համեմուած էին, տեսակ մը կեղծ pillulesներու պէս։

Ինչ է տեսնենք եղածը։

Միաբանական Ժողովը նիստ ըրեր է Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի յատուկ հրաւիրագրով, օրակարգ ունենալով Տնօրէն Ժողովոյ պակասեալ անդամոց թիւը լրացնել։ Ժողովականներէն ոմանք ուզեր են, սակայն, նախ անցեալին համարատուութիւնը տեսնել, որուն վրայ վիճաբանութիւնը բաւական տաքնալով՝ կարելի չէ եղած որոշման մը յանգիլ։ Ահա՛ եղելութեան իսկութիւնը՝ որուն վրայ կը հիմնեն լրատուներն իրենց խծբծանքը, կրկնելով հաշուետուութեան յանկերգը առանց անդրադառնալու թէ հակասութեան մը մէջ կ'իյնան։ Վասն զի, Ժողովին մէջ կրնայ վիճաբանութիւն ծագած ու աստիճան մըն ալ տաքցած ըլլալ, ինչ որ բան մը չապացուցաներ ի նպաստ Տնօրէն Ժողովին ընդդիմադիրներուն եւ ո՛չ ալ ապօրինաւոր հանգամանք մը ունի. եթէ վիճաբանութիւն չպիտի կատարուէր, Միաբանական Ժողով կազմելն իսկ աւելորդ էր։ Ապօրինաւորութիւնը հո՛ն է որ, այդ գումարման օրակարգը ըլլալով Տնօրէն Ժողովի պակսած անդամներուն ընտրութիւնը, անոր տեղ համարատուութեան խնդիրը առաջ անցընել տալ ուզելը ընդվզում մըն էր Ս. Նախագահին իրաւասութեան ու հեղինակութեան դէմ։ Օրինապահութիւնը կը պահանջէր, նա՛խ օրակարգ անցընել տալ համարատուութիւնը եւ որոշել օրին կամ ատենին վիճաբանիլ անոր վրայ։ Ժողովին մեծամասնութիւնը, տեսնելով այս անկարգ պահանջկոտութիւնները, լաւագոյն սեպեր է հեռանալ ժողովասրահէն քան թէ զբաղիլ անհիմն ու ապօրէն առարկութիւններով։

Մնաց որ, Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը՝ Միաբանական Ժողովին նամակ մը ուղղելով, յայտնած էր թէ անոր առաջին գործը պիտի ըլլայ Տնօրէն Ժողովի պակասեալ երեք անդամոց տեղ կրկնաթիւ ցանկի վրայ նոր ընտրութիւն կատարել, եւ անցնելով համարատուութեան խնդրին, կ'աւելցնէր.

«Այս առթիւ, ի միամտութիւն ամէնեցուն կը յայտարարեմք թէ Ս. Աթոռոյ վարչութիւնը բոլոր պաշտօնէից հաշիւները ըստ օրինի ի ժամանակին ստացած, կարգադրած եւ ամէն տարեգլխուն՝ նախորդ տարւոյ ընդհանուր հաշուեցոյցներն եւս քննած, բաղդատած եւ վաւերացուցած, պատրաստ ունի, զորս, վերջացող տարւոյս հաշուեփակէն յետոյ Ժողովոյդ պիտի ներկայացնէ բացատրական տեղեկագրով մը. հետեւաբար, այս մասին երբեմնի եղած թիւրիմացական տարաձայնութիւնք ինչպէս եւ լրագրական անհարկի հրատարակութիւնք միաբանական գործոց եւ անձնուէր ոյժը ջլատելէ զատ, առ Ս. Աթոռն՝ հանրութեան սէրն ու համակրութիւնը կը նուազեցնեն» եւ այլն։

Ինչպէս բացորոշ կերպով կը տեսնուի Պատրիարքական այս յայտարարութենէն, Ելեւմտից Տեսուչը տուած է իր հաշիւները վանական վարչութեան եւ Ս. Պատրիարքին, որոնք Միաբանական Ժողովին պիտի ներկայացնեն զանոնք՝ Տնօրէն Ժողովի ամբողջացումէն ետքը, վերջացող տարւոյն հաշուեփակին հետ։

Այսքան պարզ, յստակ ու կանոնաւոր գործողութիւն մը խեղաթիւրել փորձելով՝ Ելեւմտից Տեսուչը դատափետել ու հանրութեան աչքեւ վարկաբեկել ընել ուզող Թղթակիցները եթէ անձնական հակառակութեան մը գոհացում չեն փնտռեր, ինչ կ'ուզեն ուրեմն։

Սխալ է, ինչպէս տեսանք, թէ Միաբանութիւնը հաշիւ կը պահանջէ եղեր եւ տուող չկայ. կեղծ է թէ Տ. Յարութիւն Պատրիարքը մեծ ցաւ կը զգայ եղեր այս առթիւ, քանի որ հաշիւները իր մօտն են եւ կրնայ ներկայացնել — ու պիտի ներկայացնէ — բացատրական տեղեկագրով մը։ Ն. Ամենապատուութիւնը խորին ցաւ մը կը զգայ ու դառնացած է, բայց ա՛յն վարմունքէն որով ոմանք՝ կեղծ հաշուեսիրութեամբ մը՝ կը ջանան վանքին աշխատաւորները ջլատել եւ բարոյապէս վնասել Ս. Աթոռին։

Խեղաթիւրումներով, սուտ ու սխալ տեղեկատուութիւններով հանրութեան հաւատացնել տալ ուզելը, թէ ո՛չ հաշիւ կայ մէջտեղը եւ ո՛չ հաշիւ տուող, ուրիշ արդիւնք չի կրնար ունենալ՝ բայց եթէ վնասել այդ հոյակապ վանքին ու անոր օրինակելի վարչութեան վարկին ու պատուաւորութեանը։

Բարեբաղդաբար, հանրութիւնը ա՛լ վարժուեցաւ այդ յանկերգին, որ ատեն ատեն կը կրկնուի իր ականջին, ու այսուհետեւ ալ թերեւս շարունակուի կրկնուիլ, անհիմն, աններդաշնակ կերպով, եւ մանաւանդ՝ առանց խղճահարութեան։

Տ. Ս.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՍՂԵՐԴԻ ԳՈՐԾԵՐ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ՍՂԵՐԴ 14 յունիս

Արամ Անտոնեան «Աջ ու Ձախ»՝ մը նուիրելով Սղերդի գործերուն (Արեւելք թիւ 4937) շատ փայլուն, բայց իրական գոյներով ներկայացուց արդէն Վիճակիս Առաջնորդ Տ. Փառէն վարդապետի ձեռներէցութիւնն եւ լաւիկ մէջիկ գործունէութիւնը։ Բոլոր ասոնց հետ Փառէն վարդապետ կը ներկայացնէ իր անձին վրայ տիպար հայ եկեղեցականի մը մէկ ուրիշ առաւելութիւնը՝ իր «անարծաթ բժշկի» հանգամանքովը, ինչ որ աւելի սերտ կապով կը կապէ մեզ իր անձին հետ։ Սղերդցիներս բնաւ չենք կրնար մոռնալ մեր համակրելի Առաջնորդը, որուն ձեռներէցութեան ոսկի պտուղներն են մեր Վիճակին կրթական եւ եկեղեցական արդի բարւոք կացութիւնը։ Տ. Փառէն հայր մեր սրտերուն ծալքերուն մէջ երախտագիտութեան եւ սիրոյ ու համակրանքի խոշոր բաժին մը ունի՝ ոսկի տառերով անջնջելիօրէն քանդակուած։ Փառէն վարդապետ Կայս. կառավարութեան կողմէ Օսմ. Դ. կարգի պատուանշանով մը օժտուելէն ի վեր, նոյնպէս կարեւորութիւն ստացած է Սղերդի բոլոր հասարակութեանց աչքին եւ այսօր շատերուն սէրն ու համակրանքը կը վայելէ իրաւամբ։

Փառէն վարդապետ իր այս առաջին եւ երկարամեայ պաշտօնավարութեան ընթացքին մէջ, եթէ նշանակելի շեղում մը ըրած է բռնած ուղղութենէն, այն ալ իր քիչ մը յանձնապաստան գործելն է սա որբանոցի բացման խնդրին մէջ։ Ա. Անտոնեան իրազեկ տեղեկութեան մը վրայ յենլով՝ արձանագրեց այդ պարագան ալ, եւ ճիշդ իր գուշակածին պէս այսօր մերկապարանոց ի յայտ կու գայ անխուսափելի իրողութիւնն իր ամբողջ մերկութեամբ, ինչպէս պիտի տեսնէք քիչ մը վար։

⁂ Սղերդի նման հայաշատ, բազմապահանջ, նիւթապէս ու մտաւորապէս աղքատ Վիճակի մը կեդրոնը, ապահովուած պիւտճէով որբանոց մը ունենալու բիւր ըղձանքով եւ միակ նպատակով շատ բաներ գրեցինք այս սիւնակներուն մէջ իսկ եւ շատ ալ թախանձեցինք Պատրիարքարանը, բայց որովհետեւ, ինչպէս կը գիտուի, լրագրական հրատարակութիւնները պաշտօնական հանգամանքէ եւ կարեւորութենէ բոլորովին զուրկ ու անվաւեր կը նկատուին, բնականաբար անլսելի մնաց մեր խնդիրը, մեր փափաքը չիրականացաւ, անլսելի եւ անարդիւն մնացին նաեւ պաշտօնապէս Առաջնորդարանէն եղած յաճախակի թախանձանքները։

Անցածները, Պատրիարքարանի վերջնական—ժխտական պատասխանին վրայ՝ եկեղեցիի բեմէն ծանուցուեցաւ իրողութիւնը, այսինքն Պատրիարքարանի ժխտական պատասխանին եւ տեղական միջոցներուն անբաւականութեան բացարձակ պատճառով՝ հազիւ բողբոջիլ սկսող մեր որբանոցին փակման ձախորդ որոշումը, որ թէեւ տխուր, բայց բոլորովին անակնկալ մը չէր մեզի համար։

Իրերու այս վիճակին հանդէպ՝ ոմանք կարի զգածուած կը ներկայանան Առաջնորդարան եւ փափաք կը յայտնեն գէթ մինչեւ առաջիկայ յուլիսի սկիզբները, առաջինին պէս, շարունակել որբանոցը եւ առօրեայ ծախքերը, եւ մինչեւ երկու ամիս շաբաթական հանգանակութեամբ յանձանձել կը խոստանան։ Այսպէսով մեր որբանոցը դեռ պիտի շարունակէ մինչեւ ամսոյս վերջերը, երբ Առաջնորդ Ս. Հօր ուրիշ բան չի մնար ընելիք, եթէ ոչ ընդհուպ ցրուել եւ իրենց գիւղերը դարձնել 12 որբուկները, երթալ ստուարացնելու համար ժուռեկներու խումբը կամ ուղղակի իյնալու՝ Դոմինիկեան բեւերու կլափը, ուր ամէնքն ալ ապահովապէս տեղ ունին պատրաստ։ Ցնծացէ՛ք, ծիծաղեցէ՛ք հայր Դոմինիկներ։

Ամսական ութը ոսկի նպաստ մը բաւական էր՝ փրկելու համար երկու անգամ տառապեալ որբեր մոլորութեան ճամբէն եւ օտարին մարդորսական ծուղակէն։ Բայց ո՞վ կը ստանձնէր դրամական այսքան վիթխարի զոհողութիւն մը. գէթ Պատրիարքարանէն ա՛լ չենք կրնար ակնկալել այդ հրաշքը։

⁂ Վիճակիս Առաջնորդ Ս. Հայրը որ մայիս 28ին Բաղէշ մեկնած էր իր առաջնորդ. Պերաթը վաւեր. կուսակալին ներկայացնելու համար, երկու օր առաջ, (յունիս 12) Սղերդ դարձաւ։

⁂ Դոմինիկեան պատերները, ինչպէս ուրիշ տեղեր, հոս ալ նոր նոր տուներու եւ արտերու գնումներով հետզհետէ կ'աշխատին ընդարձակել իրենց կալուածները, որոնց վրայ, ընդարձակ շրջափակի մը մէջ կառուցանելու համար եկեղեցի մը եւ զանազան շէնքեր՝ դպրոցի, որբանոցի, կուսանոցի եւն.։ Պէտք չէ անտեսել որ գնուած հողերուն համար եռապատիկ, երբեմն ալ քառապատիկ եւ հնգապատիկ արժէք կը վճարուի միանուագ, ամէնքն ալ նոյն միսիոնութեան գանձարանէն՝ որ արդարեւ անսպառելի համբաւ ունի։

⁂ Եղանակիս հետ օդերու ջերմութիւնը օրէ օր կ'առաջանայ։ Հունձքը սկսուած է արդէն. առ հասարակ պտղաւէտ եւ առատ են այս տարուան ցանքերը։ Կատարեալ առատութեան մը յոյսեր կը տածուին ամէն կողմէ։ Միսը, իւղը, պանիրը քիչ են եւ սուղ սուղ կը ծախուին, տեղ տեղ ոչխարներու հօտերուն մէջ համաճարակ հիւանդութեանց գործած վնասներուն պատճառաւ։

ՐՁԷ

ՎԱՏԱՀԱՄԲԱՒԻՉ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Հետեւաբար, բացայայտ է թէ եղբայրս անձնապէս վնաս մը չպիտի կրէր վարժարանին Խարբերդ տեղափոխուելու պարագային մէջ, քանի որ բնաւ կապ չունի Կարնոյ հետ։ Նոյն իսկ եթէ տեղափոխումը վարժարանին համար աւելի օգտակար դատուէր եւ սակայն անձնական վնասներ ենթադրէր, մենք պիտի համակերպէինք սիրայօժար յանձն առնելու այդ զոհողութիւնները, նախադասելով յաւէտ Սանասարեան դաստակերտին նուիրական օգուտները, քան թէ մեր նիւթական անձնական վնասները։ Սակայն, նկատելով որ յիշեալ Թղթակիցն իրեն միակ դրամագլուխ ըրած է վատահամբաւիչ տխուր դերը, նկատելով որ՝ անշուշտ օրինաւոր պատճառներով՝ անցեալ տարի մերժուեցաւ Սանասարեանի Տեսչութեան ուղղած իր ա՛յն խնդրագիրը, որով կ'աղաչէր իբր ձրիավարժ աշակերտ ընդունիլ իր Վահան անուն զաւակը, զոր իրեն հետ բերած էր՝ Քղիէն Կարին եկած ատեն, նկատելով որ՝ կամքէ անկախ պատճառներով՝ անցեալ տարի ապարդիւն մնացին իր կողմէ վարժարանին Տեսչութեան մօտ ուղղակի՝ թէ անուղղակի եղած դիմումները ծանուցեալ պաշտօն մը ձեռք բերելու մասին, անկէ ի վեր այդ պարոնը, հակառակ ա՛յն ստապատիր յայտարարութիւններուն՝ զորս ըրաւ իրեն պատկանած օրաթերթին մէջ, Սանասարեան հաստատութեան ու պաշտօնէութեան դէմ կը տածէ այնպիսի բուռն ատելութիւն մը, զոր ապահովաբար չպիտի տածէր՝ եթէ իր զաւակն ընդունուէր ձրիավարժներու շարքին մէջ, եթէ իր հետամուտ եղած պաշտօնն ստանձնէր։

Գաղափարներու այս կարգին մէջ, կեդր. Խնամակալութեան կողմէ ո՛վ ալ որ նշանակուէր Սանասարեանի պաշտօնեաներէն Խարբերդ երթալու համար իբր օժանդակ քննիչ, մականունը Ճիւէրճեան ըլլար թէ Գույումճեան եւ չեմ գիտեր ինչեան, գերծ չպիտի մնար Թղթակցին կողմէ այս կամ այն ձեւով քոմբլիմաններ վայելելէ, բաւական է որ Խարբերդ գացողը Սանասարեանցի մը ըլլար, եւ ո՛չ թէ Մանուշակ մը, զոր օրինակ։ Պահ մը ենթադրենք թէ Պ. Գէորգ Ճիւէրճեան, հակառակ կրթասէր ու անշահախնդիր Թղթակցին հաւաճեալ մտածումներուն, հաստատէր թէ՛ տեղափոխման օգտակարութիւնը եւ թէ Սորսորի վանքին եւայլն յարմարութիւնը, ո՞վ գիտէ թէ այս վերջինը այդ պարագային մէջ ի՛նչպիսի սուտեր պիտի յերիւրէր, լոկ յագուրդ տալու համար անհաշտ ոխապահութեան մը։ Իսկ եթէ երբեք ճարտարապետ եւ աւագ քննիչ Մելիտոսեան էֆէնտի, առանց Մամիկոն Ճանթէմիրեանի կարծիքն առնելու, հաստատէր թէ՛ տեղափոխման վնասակարութիւնը եւ թէ Սորսորի վանքին եւ այլն անյարմարութիւնը, ո՞վ գիտէ թէ Թղթակիցը անամպ երկինքէն ինչպիսի շանթեր պիտի տեղացնէր հէք մարդուն վրայ, որ խղճմտօրէն միայն կատարած էր իր պաշտօնին պարտականութիւնները, ո՞վ գիտէ թէ մանուշակաթոյր ո՛րքան քարեր — չկեցած տեղէն — պիտի սահեցնէր՝ անոր գլխուն զարնելու համար։

Ծիծաղաշարժ չէ՞ք գտներ նաեւ իր Թղթակիցը չփացնող բանիմաց խմբագրին վերեւ արտատպուած յաւելումը, որ դիտել կու տայ՝ ի մէջ այլոց՝ թէ «Մելիտոսեան էֆ. կեդր. Խնամակալութեան կողմէ իբր քննիչ ղրկուած է Կարին», իր ներկուռ հմտութեամբ հանդերձ՝ շփոթելով իրարմէ ահագին հեռաւորութիւն ունեցող երկու կուսակալանիստ քաղաքներ։ Խնդրեմ, մի՛ զայրանաք, երբ կը համարձակինք գաւառի մը անկիւնէն ձեզ մատնանիշել այս խոշոր սխալը, զոր եւ աններելի կը համարենք մանաւանդ, վասն զի չէք ուղղած զայն մինչեւ երէկուան Թղթաբերով մեզ հասած Ծաղիկի 374րդ թիւին մէջ։

Վերջացնելով մեր խօսքը, պիտի ըսենք թէ արդարեւ չէր արժեր հերքում տալ այդպիսի վատահամբաւիչ գրութիւններու, որոնք ինքնապէս զուրկ են կարեւորութենէ, սակայն եթէ ստիպուեցանք այս մասին գրիչ շարժել, պատճառն այն է՝ որ մտածեցինք թէ կը գտնուին թերեւս այնպիսի միամիտ ընթերցողներ, որոնք սխալ համոզում գոյացնեն այդ կարգի անձահ գրուածներ կարդալով։ Այս առթիւ խոնարհաբար կը համարձակինք Պատրիարքարանի լուրջ ուշադրութիւնը հրաւիրել կարգ մը Թղթակիցներու վրայ, որոնք մէկ կողմէ գժտութեան ու երկպառակութեան պատճառ կ'ըլլան իրենց հրատարակութիւններով, եւ միւս կողմէ կը յանդգնին՝ իրենց անորակելի նկատումներով եւ կամ «խիղճի» դէմ աքացելը դժուար էր նման անմարդավայել սպառնալիքներով անուանարկել որ եւ է ուղղամիտ մարդ։

Կարին, 29 յունիս ԳՐԻԳՈՐ ՃԻՒԷՐՃԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԻԶՄԻՐԻ

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՇՐՋԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ 1840—1860

Ի

Յանձնաժողովը դպրոցական այն աշակերտներուն պէս, որոնք իրենց դասը չեն սերտած եւ դասէն դուրս խնդիրներու մասին կարգ մը ճառամարտութիւններով ի զուր կը ճգնին ուսուցչին ուշադրութիւնը վրիպեցնել, յաճախ խնդրէն դուրս ուրիշ նիւթերու վրայ ճառել կը փորձէ, բայց կարծես միմիայն իր անկարողութիւնը ի յայտ բերելու համար։ Այսպէս երես 18 կ'ըսէ. «Իսկ 1861էն ասդին երբ Իզմիրցիներու մէջ գրական ոգին կ'արթննայ տակաւ եւ զանազան պարբերական թերթեր կը հրատարակուին, թէեւ կարճատեւ կեանքով եւայլն։» Վերէն մինչեւ վար սխալ, գրական ոգին վաղուց արթնցած էր. այդ թուականէն 20 տարի առաջ երկու հայ թերթ ունէր Իզմիր քանի մը տարիներ։ Եւ գրական ոգին միմիայն հրապարակագրութեան մէջ չամփոփուիր. վիպական թարգմանութիւններ ալ պակաս չեն եղած. «Մոնթէ Քրիսթօ», «Գաղտնիք Հաւատաքննութեան» հետզհետէ կը սկսին թարգմանուիլ եւ հրատարակուիլ պարբերական թերթերու մէջ։ Գալուստ Կոստանդեան շատ մը գիտական եւ ուսումնական աշխատութիւններով կը զբաղի։ Անդին իմաստասիրական, բարոյական, ուսումնական եւ այլն ճիւղերու մէջ արդէն հեղինակութիւն դարձած էր Ստեփան Ոսկան. Մարկոս էֆ. Աղաբէգեան բնիկ Իզմիրցի, վաղուց սկսած էր «Նոյեան Աղաւնին» հրատարակել Պոլիս։ Միրզայեան եղբարք Յովհաննէս եւ Սարգիս ի մէջ այլոց կարգ մը թարգմանութիւններու հեղինակ՝ ցայն վար անգործ չէին մնացած։

Ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ՝ զի Տէր Յովհաննէս Վանանդեցի (1788ին եւ Ռուբէն Անդրէաս Փափազեան 1831ին Ս. Մեսրոպեան վարժարանի ուսուցիչ կարգուած) պէս ականաւոր եւ բազմաշխատ ուսուցիչներու ջանքերն իրենց պտուղները պիտի ունենային բազմարդիւն աշակերտներով, որոնք փայլեցան ոչ միայն գրական այլ եւ զանազան ասպարէզներու մէջ։

Նոյնպէս չենք յիշեր Տէր Յովհաննէսի այն բանաստեղծական երկերը, որոնք թէ՛ բանաստեղծական եւ թէ հայ լեզուի գըրելու գործօններն են։ Սա ինչքան ալ երկար ատեն Իզմիր պաշտօնավարած, բնիկ Իզմիրցի չըլլալով՝ իր գրական գործունէութիւնը կրնայ մեր դատին չծառայել. յիշենք որ իր գործերուն մէկ մասը յօրինած է իր աշակերտը Գրիգոր էֆ. Խաչատրեանի խնդրանօք եւ անոր ծախքով իսկ հրատարակած։ Իզմիրցի մեկենաս մը, ինչքան ուսեալ եւ հմուտ նոյնքան եւ եռանդուն ու առատաձեռն։ Եւ տակաւին ըսել թէ՝ 1861էն ասդին տակաւ արթնցեր էր գրական ոգին Իզմիրի Հայոց մէջ։

Յանձնաժողովը կը գանգատի թէ 1861էն 1879ի եւ քիչ մըն ալ աւելի ազգին հոգաբարձութեանց պաշտօնավարութեան մասին կը պակսին ծանօթութիւններ եւ արձանագրութիւններ։ Պէտք է գիտնալ որ արդէն անկէ առջի ժամանակներու նկատմամբ ո եւ է ծանօթութիւն մը չկայ Տեղեկագրին մէջ. եթէ 1819ի եւ 1820ի հաշուեցուցակներ կան հրատարակուած, անոնք ամբողջ 60 տարուան վիճակ մը, որ բնականաբար ժամանակին պայմաններու հետ հետզհետէ բարելաւութեան ենթակայ եղած է, պատկերելու բաւական չեն, հետեւաբար չենք կրնար մեկնել ստոյգ ծանօթութիւններ ունենալու Յանձնաժողովի յանկարծակի մարմաջը։ Եթէ Տէմիրպաշեան Սարգիս աղայի պաշտօնավարութեան նկատմամբ գրուած յօդուած մը դրդած է զայն, քառասնամեայ անցքերուն համար՝ շատե՛ր կրնային գտնուիլ, թերթերէն շատ աւելի մանրամասն ծանօթութիւններ ունեցող. արդարեւ յիշեալ անձը՝ ուսեալ զարգացած, աւելի կամ նուազ հմուտ բժշկութեան եւ առողջապահական օրինաց՝ ժամանակին՝ հազուագիւտ անձնուիրութեամբ ծառայած է Հիւանդանոցին եւ եւ հիւանդներ անձամբ խնամած։ Եւ շատ ուղիղ չէ որ պաշտօնական մարմին մը իր Տեղեկագիրը հիմնէ թերթերէ քաղուածներու վրայ, զի. դիւանատուն մը ունի իր տրամադրութեան տակ՝ որ ամէնէն հաստատ ու վաւերական աղբիւրը կրնայ նկատուիլ, ինչքան ալ ժամանակ ժամանակ կուսակցական ոգին եւ այլն, իրողութիւնները այլափոխած ըլլան. այս պարագային՝ տեղեկագրողը կրնայ ուղիղ բանիլ, լուրջ քննութեամբ արտաքին տեղեկութիւններով ստուգութիւնը երեւան հանել։ Դիւանատան նկատմամբ ըսել թէ շատ կարեւոր եւ անհրաժեշտ է, սակայն աւելի վերջի թողլով՝ անցնինք բուն խնդրոյն։

ԱՏՈՄ

Արտաքին Լուրեր

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Զբօսանաւին մէջ.—Ուղեւորութեան բարեբար արդիւնքը.—Կանխաւորումներ.— Լոնտոն վերադարձը.—Սպիթհէտի նաւային հանդէսը :

Լոնտոն, 17 յուլիս.—Այս առտու Քօուզէն առնուած լուրերու նայելով, Թագաւորին առողջական վիճակը գոհացուցիչ է եւ թէ գիշերը շատ լաւ անցուցած է։ Բժիշկները զգալի բարւոքում մը տեսնելով հիւանդին վիճակին վրայ, պահեցողութիւնը քիչ մը թեթեւցուցին։ Էտուարտ Է. օրուան մեծ մասը անցուց նաւուն վերի յարկը, Թագուհիին հետ՝ որ ընթերցումներ կ'ընէր։

ԹԵՐԹՕՆԸ (52)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԺԸ

Երբ Թիպիւրսի հետ առանձին մնաց, մարքիզը ըսաւ.

—Կը զգամ թէ ալ եւս երկար ատեն չպիտի ապրիմ։ Ա՜հ, անոնք լաւ հաշուեր են իրենց տուած հարուածներուն արժէքը։ Այո՛, սիրելիս, աւազակներէ սպաննուած կը մեռնիմ. յիշեցէ՛ք այս կէտը։ Ինչ որ կը պատահի, կանխամտածման արդիւնք է։ Այդ գրութիւնը քեռայրջկանս մտքին յղացումն է, որովհետեւ գիտէ թէ չափազանց կը զայրանամ, որուն հետեւանքը կ'ըլլայ արեան համախռնում ուղեղիս մէջ։ Դղեակին կողոպտումը վերջին արարուածը պիտի ըլլայ մելոտրամին։ Տիրող անկարգութենէն օգուտ քաղելով կը յուսան Թուղթերս յափշտակել ու կտակագիրս անյայտացնել։ Ատիկա փճացումը պիտի ըլլայ Լորանսի։ Բայց շնորհիւ Աստուծոյ, պիտի կրնամ այդ ոճրին առաջքը առնել։ Այդ կտակագիրը կը գտնուի աշխատութեան սենեակիս մէջ, գրադարանիս խորը։ Առէք զայն եւ այսօր իսկ տարէք եւ յանձնեցէք զայն քաղաքին նոտարին։ Ա՜հ, գացէք, բարեկամս, եւ ես մինչեւ ձեր դարձը պիտի ջանամ ապրիլ։

Թիպիւրսի ուշադրութիւնը գրաւած էր, երբ Պրիս յայտարարութիւնը մարքիզին յանձնելով անհետացած էր, մինչ դղեակին ծառաները իրենց նուաղած տիրոջ քով կը փութային, մանաւանդ որ Թիպիւրս տեղեակ էր օրիորդ Էլիզապէթ տը Բրաթէնրոսի նկարագրին։ Այս ամէնը կասկած մը արթնցուցած էին իր մտքին մէջ։ Ուստի Թիպիւրս առանց ժամանակ կորսնցնելու, մարքիզին աշխատութեան սենեակը գնաց, ամէն բանէ առաջ Լորանսի հարստութիւնը ապահովութեան մէջ դնելու համար։ Բայց շատ ուշ մնացած էր. կտակագիրը անհետացած էր արդէն։ Մեծ խելք չէր պահանջեր՝ հասկնալու համար թէ ո՛վ էր այդ կտակագիրը անհետացնողը։ Բայց ո՞ւր կը գտնուէր այդ մարդը. անշուշտ Բրաթէնրոսի ճամբուն վրայ։ Թիպիւրս իսկոյն տուաւ իր որոշումը։ Վերջին վիշտ մը խնայելու համար մարքիզին, ձեռքին տակ գտնուած ո եւ է Թուղթ առաւ, արագօրէն անցաւ մարքիզին պառկած սենեակէն, Թուղթը շարժելով հեռուէն ու գոչելով.

—Ապահով եղէք, պարոն մարքիզ, ձեր հրամանները պիտի գործադրուին։

ԺԹ

Լաւ ձի նստող մը մէկ ժամէն կրնար կտրել այն ճամբան, որ Թրէմոնայէն մինչեւ Բրաթէնրոս կ'երկարէր։ Այսպէս Թիպիւրս որ կ'ենթադրէր թէ Պրիս իրմէն մէկ քառորդ ժամ առաջ մեկնած էր, գուցէ պահուըտած ըլլար ապահով տեղ մը։ Սակայն, իր խնդիրը հանդարտեցնելու համար, ձին հեծնելուն պէս սկսաւ վազցնել զայն։ Նստած ձին Թրիպլին էր, մարքիզուհիին նախասիրած մարուկը։ Ազնիւ կենդանին, վարժուած իր տիրուհիին գգուանքներուն եւ քաղցր խօսքերուն, վեր կը ցատկէր վրնջելով, բայց քիչ յետոյ սկսաւ կայծակի պէս սուրալ։ Ինչպէս ըսած ենք անկէ առաջ, Թիպիւրս լաւ ձի հեծնել չէր գիտեր, այնպէս որ առաջին ցնցումէն իսկ, քիչ մնաց վար պիտի իյնար ան, եթէ ձիուն բաշը չբռնէր ուժգին։ Թիպիւրսի վրայ անակնկալ ազդեցութիւն մը ըրաւ ձիուն սանձարձակ վազքը. աչքերը գոցեց, իրեն այնպէս կը Թուէր թէ պարապութեան մէջ կը սուրար կատաղի յորձանքէ մը բռնուած։ Թէ՛ տարտամ հեշտանք մը եւ թէ սարսափ մը կը զգար։

Թիպիւրս թերեւս կարենար Պրիսի հասնիլ, իր ձիուն արագ վազքով։ Սակայն այս հաշիւը չէր զբաղեցներ Դատարկապորտին միտքը։ Մինչ իր մարմինը կը ճամբորդէր Բրաթէնրոսի պողոտային վրայ, իր մտածումը կը կեդրոնանար Թրէմոնա դղեակին անձերուն վրայ։ Իր աչքին առջեւ կը ներկայանար մարքիզը, ցաւի անկողնին վրայ գամուած, իր վերջին շունչը աւանդելով մարքիզուհիին Թեւերուն մէջ։ Թիպիւրս լսել կը Թուէր գոցուած դուռներուն աղմուկը, ոտնաձայները նրբանցքներուն մէջ, եւ բոլոր այն մահաշշուկ իրարանցումը, որ այնքան տխրօրէն կը հակադրէ մահուան լռին վեհութեան հետ։ Թիպիւրս կը ցաւէր որ ստիպուած էր դղեակէն հեռու մնալ այնպիսի ատեն մը երբ իր աջակցութիւնը եւ մխիթարութիւնը անհրաժեշտ էին Լորանսի համար։ Թերեւս իր զգացած ցաւին մէջ եսական նպատակ մը կար, որուն վերահասու ըլլալը չէր ուզեր Թիպիւրս։ Թերեւս ներկան ծածկող քօղին մէջէն իրեն համար աւելի երջանիկ ապագայ մը կ'ընդնշմարէր։ Հակառակ իր խղճահարութեանց, միտքը կը յածէր ծաղկաւէտ հորիզոններու մէջ, զոր իր երեւակայութիւնը կը պարզէր սրտի ըղձանքներուն առջեւ։ Սակայն այդ գինովութիւնը կարճատեւ եղաւ. ամօթապարտ եղաւ Լորանսի շահերը մոռնալով, անոր նկատմամբ զգացած սիրոյն վրայ խորհած ըլլալուն համար։ Այնուհետեւ իր ստանձնած գործին վրայ մտածեց միայն։

Հեռուէն կ'երեւային Բրաթէնրոս դղեակին սուր աշտարակիկները, բայց ճամբուն խորտուբորտութիւնները արգելք կ'ըլլային մէկ ակնարկով տեսնելու դղեակը։ Թիպիւրս միշտ կը յառաջանար, առանց յոյսը կորսնցնելու։ Պզտիկ անտառի մը ծայրը հասնելով վերջապէս տեսաւ որ ձիաւոր մը իրմէ քանի մը վայրկեան հեռու միայն, սրարշաւ կ'ընթանար Բրաթէնրոսի ուղղութեամբ։ Ձիաւորին հագած զգեստէն եւ ետին ուղղած մտահոգ նայուածքներէն հասկցաւ թէ Պրիսն էր ան, բայց անոր հասնելու համար պէտք էր արագացնել իր ձիուն վազքը։ Խթան չունենալուն, երկաթապատ կրունկներով աւելի ուժգնօրէն խթեց ձիուն կողերը, որ սկսաւ միջոցին մէջ սուրալ մեծ արագութեամբ։ Պրիս ալ ճանչցած էր Թիպիւրսը եւ ինք ալ ուզած էր կրկնապատկել արագութիւնը։ Բայց իր ձին նուազ արագընթաց եւ ինք շուարած ըլլալով, չկրցաւ պէտք եղած արագութիւնը տալ իր ձիուն։ Արդէն իսկ կը լսէր Թիպիւրսի ձայնը, որ կ'ազդարարէր իրեն կանգ առնել։ Վայրկեան մըն ալ եւ ահա՛ Թիպիւրս վրայ պիտի հասնէր եւ զգետնելով զինքը, բռնի պիտի յափշտակէր իրմէ այն կտակագիրը՝ զոր ոճրի մը շնորհիւ ձեռք ձգած էր։ Պրիս հասկնալով թէ անօգուտ էր իր փախուստը, անմիջապէս որոշում մը տուաւ ու ետ դարձուց իր ձին։

(Շարունակելի)

—Էտուարտ Թագաւորը սքանչացած է Վիքթորիա-Էնտ-Ալպերթ զբօսանաւը փոխադրուելէն. քանի մը ժամ անցուց նաւուն վերի յարկը՝ գեղեցիկ օդով մը։ Աւելորդ է ըսել թէ ամէն միջոց ձեռք առնուած է Ն. Վեհափառութեան հանգստաւէտութեանը համար։ Բոլոր նաւազները հրաման առած են ընաւ չմօտենալ հիւանդին խուցին, միայն արքայական դերդաստանին անդամները, բժիշկները եւ հիւանդապահները կրնան նոյն խուցը մտնել կամ անոր մօտենալ։ Դժուարութիւն մը միայն կար՝ այն է վերցնել ելեկտրական լապտերներու թրթռացումը որ շատ նեղացուցիչ է հիւանդի մը համար. խնդիրը բոլորովին գոհացուցիչ կերպով լուծուեցաւ։ Ճարտար ելեկտրագէտ մը իր հնարած ելեկտրական մէկ մեքենան դրաւ նաւուն մէջ։ Հիւանդին խուցին չորս կողմը ջուրով լեցուն գաւաթներ դրուեցան, որով կարելի եղաւ հաստատել թէ թրթռացում ընաւ չկայ։

—Էտուարտ Թագաւորը օգոստոս 8ին Բօուխէն Լոնտոն պիտի երթայ Թագ դնելու համար, եւ յետոյ նորէն զբօսանաւը պիտի դառնայ։

—Ծովային նախարարութիւնը ծանոյց Բորթսմութի նաւային իշխանութեանց թէ նաւատորմը նորէն պիտի հաւաքուի Սբիթհէտի առջեւ, օգոստոսի սկիզբները, թագադրութեան հանդէսներուն համար։ Բոլոր նաւերը պէտք է պատրաստութիւն տեսնեն թագադրութեան երկրորդ լուսավառութիւնը կատարելու համար։ Պաշտօնապէս տեղեկութիւն տրուեցաւ թէ Գերմանիա, Ճաբոն եւ ուրիշ տէրութիւններ նորէն մարտանաւեր պիտի ղրկեն՝ օգոստոս 11ին կատարուելիք նաւահանդէսին մասնակցելու, որ կարելի է Վալէսի իշխանին նախագահութեամբ պիտի կատարուի։

ԼՈՆՏՈՆԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Առաջին գումարումը.— Մէկ ժամուան խորհրդակցութիւն.— Պ. Չէմպրլէն ներկայ.—Պ. Պալֆուր եւ գաղթային նախարարը։

Լոնտոն.—Պ. Պալֆուր այս առտու, նախագահեց նախարարաց Խորհուրդին առաջին նիստին՝ արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ։ Պ. Չէմպրլէն տակաւին հիւանդ կը կարծուէր եւ չէր յուսացուեր որ ներկայ ըլլայ, բայց գումարման ժամանակէն քանի մը վայրկեան առաջ գաղթային նախարարը կառքէն վար կ'իջնէր իր կնոջ հետ։ Պ. Չէմպրլէնի անձնական բարեկամները ջերմապէս շնորհաւորեցին զայն։ Գաղթային նախարարը քանի մը վայրկեան ոգեւորեալ խօսակցութիւն մը ունեցաւ անոնց հետ։ Պ. Չէմպրլէն ըսաւ թէ կատարելապէս առողջացած է, բայց տակաւին տժգոյն էր։ Պ. Չէմպրլէն սպիտակ յարդէ կակուղ գլխարկ մը դրած էր, զոր հանեց եւ ճակտին վէրքին տեղը ցոյց տուաւ բարեկամի մը։ Վէրքը թէեւ բոլորովին աղէկցած է, սակայն կ'երեւայ թէ այն պիտի մնայ։ Բոլոր նախարարները ներկայ գտնուեցան դահլիճին գումարմանը, բացի Լորտ Քատոկանէն որ իր պաշտօնին բերմամբ Իրլանտա կը մնայ։ Խորհրդակցութիւնը գրեթէ մէկ ժամ տեւեց։ Խորհուրդը ցրուելէն ետքը Պ. Պալֆուր ու Պ. Չէմպրլէն առանձին խորհրդակցութիւն մը կատարեցին կէս ժամի չափ։

—Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Իրլանտայի փոխարքայ Լորտ Քատոկան հրաժարական մատուցեր է Էտուարտ Թագաւորին՝ որ ընդուներ է։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Թիէն-Ցինի վերադարձը.— Նախարարութեան յայտարարութիւնները.—Պ. Պալֆուր։

Լոնտոն, 17 յուլիս.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, այս իրիկուն Սըր Չարլս Տիլք հարցուց թէ Թիէն-Ցինի վերադարձուելուն վերաբերեալ պայմանները նորէն փոփոխութիւն կրա՞ծ են։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Գրանպորն պատասխանեց թէ Թիէն-Ցինի առժամեայ կառավարութեան վերաբերեալ պայմանները նորէն փոխուած են՝ Չինացիներուն նպաստաւոր եղանակով։ Խորհրդականը յարեց թէ տասը քիլօմէթրի իջած է այն սահմանը՝ որով Թիէն-Ցինի մէջ չինական զինուորները հեռու պիտի կենան օտարազգի զինուորներէն։ Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ կառավարութիւնը մտադիր չէ հարաւային Ափրիկէի վարչական կազմակերպութեան մասին առաջարկութիւններ ընել, Ժողովին ներկայ նստաշրջանը աւարտելէ առաջ։ Երեսփոխան Պ. Տէյլիս հարցուց թէ Պ. Պալֆուրին ի՛նչ տիտղոս տալու է, գանձային նախարա՞ր, նախարարապետ թէ Երեսփ. Ժողովին մէջ նախարարութեան կուսակցապետ. նաեւ թէ նոր դահլիճին հանգամանքին վրայ կրնա՞յ տեղեկութիւն հաղորդել։ Երեսփոխաններէն շատերը խնդացին եւ ոմանք «ի կարգ» գոչեցին։ Այդ հարցումը անպատասխանի մնաց։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Իտալիոյ թագաւորին ուղեւորութիւնը.— Վերադարձը.—Ուղեւորութեան քաղաքական կողմը.—Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին նուէրը։

Բեդերսպուրկ, 17 յուլիս.—(Թայմզի թղթակցէն).—Իտալիոյ Թագաւորը, այս իրիկուն Բեդերհոֆէն ճամբայ ելաւ իր երկիրը դառնալու. ատկէ սկսելով կարելի է մինչեւ մէկ աստիճան կարծիք յայտնել Իտալիոյ Թագաւորին՝ Ռուսիա կատարած ուղեւորութեան քաղաքական կարեւորութեանը վրայ։ Տարակոյս չկայ թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը ու Պ. Բրինէթթի շատ գոհ են վերջին օրերու խօսակցութեանց արդիւնքներուն համար։ Կը կարծեմ գիտնալ թէ երկու կողմէն անկեղծ յայտարարութիւններ եղած են երկու երկիրներուն քաղաքականութեանը նկատմամբ՝ կարգ մը միջազգային խնդիրներու մասին եւ թէ այդ բացատրութիւնները երկու կողմէն ալ գոհացուցիչ նկատուած են։ Այդ որոշ արդիւնքէն զատ, Իտալացիները համոզուած են որ ռուս կառավարութեան հետ աւելի ուղղակի եւ աւելի սերտ յարաբերութեանց հաստատուիլը լաւ արդիւնքներ միայն կրնայ ունենալ։ Այդ կարգի յարաբերութեանց գոյութիւնը թոյլ պիտի տայ որ շատ մը փոքր թիւրիմացութիւններ տեղի չունենան, որոնք անշուշտ առաջ պիտի գան տարբեր պայմաններու մէջ. Նաեւ Իտալիոյ համար աւելի անկախ կացութիւն մը պիտի ստեղծէ հանդէպ իր դաշնակիցներուն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ եւ Գերմանիոյ, որոնք մինչեւ հիմա «պաշտօնաւոր միջնորդ»ի դերը կատարած են Իտալիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ։ Ընդհանուր կերպով այնպէս կը նկատուի թէ այդ մերձեցումը պիտի ամրացնէ Իտալիոյ քաղաքական դիրքը եւ այդ կերպով բարւոքած պիտի ըլլայ անոր միջազգային կացութիւնը։ Իմացայ որ կարծիքներու փոխանակութիւն մը կատարուեր է Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին եւ Ռուսիոյ ելմտական նախարարին միջեւ, որոշելու համար թէ ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնելու է երկու երկիրներուն առեւտրական յարաբերութիւնները բարւոքելու համար. սակայն որոշուած է յետաձգել այդ խնդիրը, մինչեւ որ վերջնականապէս գիտցուի թէ ի՛նչ վիճակ պիտի ստանայ Գերմանիոյ մաքսային նոր սակացոյցին ծրագիրը։

—Իտալիոյ Թագաւորը Բեդերսպուրկէն մեկնելէ առաջ, հազար րուպլի նուիրեց տեղւոյն իտալական բարեգործական ընկերութեան. նաեւ տասը հազար րուպլի Բեդերսպուրկի աղքատներուն։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Բարեյոյսի գաղթավայրին Հիմնական Օրէնքը.—Անգլիացի գաղթականներուն դիրքը.—Զօրավար Պըլըրի պաշտօնանկութեան շուրջը.—Վիճաբանութիւն Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ.—Պ. Պրոտրիքի յայտարարութիւնները։

Լոնտոն, 17 յուլիս.—Թայմզ կ'ըսէ թէ Բարեյոյսի գաղթավայրին Անգլիացի գաղթականներուն մղած պայքարը Հիմնական Օրէնքին ջնջման մասին, կը շարունակէ։ Պ. Սմարթ, որ այդ պայքարը մղողներուն գլուխը կը գտնուի, չի կարծեր որ Պ. Չէմպրլէն ճշգրիտ գաղափար մը կազմած ըլլայ կացութեան վրայ։ Հետեւաբար, պայքարը կը շարունակէ եւ բաւական սուր հանգամանք մը պիտի առնէ, Բարեյոյսի Խորհրդարանը գումարուելուն պէս։ Գրաքննութիւնը ջնջուած է անհատական հեռագիրներուն վրայ, բայց մամուլի հեռագիրները գրաքննութեան կ'ենթարկուին դեռ։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, Սըր Էտուարտ Կրի գանգատեցաւ պատերազմական պաշտօնատան կողմէ զօրավար Պըլըրի նկատմամբ ձեռք առնուած միջոցներուն դէմ։ Բանախօսը ըսաւ թէ զօրավարին նպաստաւոր եղող պաշտօնաթուղթերը գաղտնի կը պահուէին, իսկ անպաստ եղող թուղթերը հրատարակութեան տրուեցան։ Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք պատասխանելով ընդդիմախօսին, մեծ խստութեամբ դատեց Պըլըր զօրավարը։ Յայտարարեց թէ կառավարութիւնը արդէն իսկ չափազանց ներողամիտ գտնուած է անոր նկատմամբ։ Քոլէնսոյի ճակատամարտէն ետքը, զօրավարին կողմէ Լէտիսմիթի պաշարեալներուն ղրկած հեռագիրը այնքան տարօրինակ էր որ այս վերջինները կարծեցին թէ կեղծ հեռագիր մըն էր զոր Պօէրները ղրկած էին, ձեռք անցուցած ըլլալով ծածկագրութիւնը։ Զօրավար Պըլըր կը հարցնէր զօրավար Ուայթի թէ ո՛րքան ատեն կրնար դիմանալ, մինչեւ տասնըհինգ օր առաջ լուր առաւ անկէ թէ պահակազօրքը ութսուն օրուան համար ուտելիք եւ ռազմամթերք ունէր։ Քոլէնսոյի վրայ եղած յարձակումը դէշ յղացուած ու դէշ գործադրուած է։ Ուստի պաշտօնագրի հրատարակութիւն չպիտի կրնայ արդարացնել սա իրողութիւնը թէ սխալները իրարու յաջորդած են Սբիոն-Քոբի մէջ։ Եթէ զօրավարը հոն չկանչուեցաւ Քոլէնսոյի ճակատամարտէն յետոյ, պատճառը սա է որ անոր յաջորդելու կարող մարդ չկար հարաւային Ափրիկէի մէջ։ Երբ Անգլիա դարձաւ, Օլտըրշոթի բանակին հրամանատարութիւնը իրեն յանձնուեցաւ, «որովհետեւ խաղաղութեան ատենի լաւ զօրավար» մըն է ան։ Պ. Պրոտրիք յարեց.

«Տասնըհինգ տարիէ ի վեր բարեկամական յարաբերութիւններ ունեցայ զօրավար Պըլըրի հետ եւ այդ պարագային մէջ իմ պաշտօնականութեանս կատարումը դժնդակ եղաւ։ Պըլըրի անյաջողութիւնը անձնական վիշտ մը եղաւ ինծի համար, միեւնոյն ատեն հանրային աղէտ մը։ Բայց ո՛եւ է անձնական զգացում չպիտի կրնար արդարացնել գէթ հրամանատարութիւնը չանցնել այնպիսի անձի մը, որուն պաշտօնը կը դադրէր բարիք մը ըլլալէ երկրին համար։» Վիճաբանութենէ մը յետոյ Պ. Էտուարտ Կրիյի առաջարկը մերժուեցաւ 98ի դէմ 230 ձայնով։

ՍԷՆՏԻՔԱՆԵՐԸ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ռուսիոյ ծանուցագիրը սէնտիքաներուն վրայ.—Ազատ եւ ուղղամիտ վաճառականութիւն մը առանց սէնտիքայի։

Բեդերսպուրկ, 17 յուլիս.—Ռուս կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ղրկած է տէրութեանց, որով լաւագոյն միջոցները ցոյց կուտայ սէնտիքաներուն միջազգային վաճառականութեան վրայ ունեցած ազդեցութեանը դէմ կռուելու համար։ Այդ ծանուցագիրը հիմնուելով այն շաքարի համաժողովին վրայ, որ վերջերս գումարուեցաւ Պրիւքսէլի մէջ, կ'ըսէ թէ այդ համաժողովին մասնակցող տէրութիւնները պէտք է չհանդուրժեն սէնտիքաներուն առաջ բերած վնասներուն, որոնք շատ աւելի մեծ են վաճառականութեան համար քան արտածման եւ շաքարներու վրայ դրուած տուրքերը։ Այդ վնասը մանաւանդ ի յայտ կուգայ գիներու արուեստական անկումով մը կարգ մը վաճառքներու վրայ։ Ուղղամիտ եւ ազատ վաճառականութիւն մը ազգերու միջեւ, անկարելի է, ո՛րքան ատեն որ սէնտիքաները անհուն զօրութիւն մը վայելեն։ Ասիկա է նաեւ ուրիշ կառավարութեանց կարծիքը, Մ. Նահանգներն ալ մէջը հաշուելով։

ԼԵՀԵՐԸ

Լեհ ազնուականներուն մէկ որոշումը.— Հերքում մը.— Գոհաբանական աղօթք մը առթիւ։

Լեհական լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պէրլինի լեհ ազնուականները որոշեր են Բոզէնի լեհ ազնուականներուն օրինակին հետեւելով ներկայ չգտնուիլ կարգ մը հանդէսներու։

—Կը հերքուի լեհական լրագրի մը առած այն լուրը թէ համաձայնութիւն մը կնքուած է Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութեանց միջեւ, արգիլելու համար աւստրիացի համագերմաններուն բողոքականը Գերմանիոյ մէջ, եւ աւստրիացի Լեհերուն պայքարը ի նպաստ Բրուսիացի Լեհերուն։

—Բոզէնի մայր եկեղեցիին մէջ կատարուած գոհաբանական աղօթքը, իբր յիշատակ Կրունուալտ-Թաննէնպերկի պատերազմին, մեծ գրգռում առաջ բերած է։ Պէրլինի մէկ լրագրին կարծիքին նայելով, եկեղեցական դասը զայրացած է գերման ժողովուրդին դէմ. Սթապլէվսքի եպիսկոպոսը անոր առաջքը պիտի առնէ։

ԹՇՈՒԱՌ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

Ընտանիքի մը անձնասպանութիւնը.— Մայրը ու զաւակները մեռած.— Չքաւորութեան հետեւանքը.— Անօգնական մնացած.— Վառուած ածուխը։

Բարիզ 17 յուլիս.—Թշուառութեան անհուն տառապանք մը, երէկ առտու, մեծ յուզում պատճառեց Մօնմարթրի Ալֆրէտ-Սթէվէնս հանգստարանի փողոցին մէջ։ Կին մը, ընտանիքի մայր մը, անձնասպան եղաւ, իրեն վիճակակից ընել ուզելով նաեւ 3 զաւակները ու իր մայրը։ Այդ եղերական ծրագիրը գրեթէ ամբողջովին յաջողեցաւ, քանի որ տասներկու տարու աղջիկ մը եւ մեծ մայրը միայն կրցան ազատիլ անմիջական մահէ մը։ Ալֆրէտ-Սթէվէնս փողոցը 8 թիւ շէնքին վեցերորդ յարկը, առտաղին տակ, կը բնակէր Բօթիէ ընտանիքը, որ կը բաղկանար տիկին Բօթիէն, 30 տարեկան, մօրմէն, 70 տարեկան, եւ երեք զաւակներէն՝ Մարթէն, 11 տարեկան, Ռէյմոնէ 4 եւ Ռընէ՝ 11 ամսական։ Տարի մը առաջ երբ այդ ընտանիքը նոյն տեղը հաստատուեցաւ, տիկին Բօթիէ ինը ամիսէ ի վեր հիւանդապահի պաշտօն կը վարէր Բուշէն հիւանդանոցին մէջ։ Չորս ամիս առաջ ճամբուեցաւ չնչին պատճառով մը, ինչ որ բաւական ծանր պատասխանատուութեան մը կ'ենթարկէ հիւանդանոցին վարչութիւնը։ Տիկին Բօթիէ, կարծելով որ վերջնականապէս ճամբուած չէ, թախանձագին դիմումներ բրաւ Հանրային Օգնութեան վարչութեան մօտ՝ համանման պաշտօնի մը կոչուելու համար։ Խոստում տրուեցաւ թէ քիչ ատենէն զինքը ուրիշ հիւանդանոց մը պիտի ընդունին, բայց սկսնակի մը սահմանուած ամսաթոշակով։ Տիկին Բօթիէ, իր զաւակները ու մայրը սնուցանելու համար, բարեգործական դրասենեակը դիմեց եւ մինչեւ իսկ աղերսագիր մատոյց Հանրապետութեան Նախագահին։ Խեղճ կնոջ բոլոր դիմումները անպատասխանի մնացին։ Հետզհետէ կեանքը սկսաւ դժուարանալ. անցեալ ապրիլէն արդէն չէր կրցած վճարել բնակած սենեակին վարձքը, զոր վարձած էր ամբողջ յարկի մը վարձակալէն։ Իբրեւ լրումն դժբաղդութեան՝ այդ վարձակալը ծանոյց տիկին Բօթիէի թէ յուլիս 14ին ուրիշ տեղ պիտի փոխադրուի. հետեւաբար յարկը պէտք է ամբողջութեամբ յանձնել տէրոջը։ Տիկին Բօթիէի վիճակը անտանելի էր. փողոցը պիտի մնար, անօթի ու թշուառ՝ ծեր մօր մը եւ անչափահաս զաւակներու հետ։ Վերջերս, սակայն, խեղճ կինը քիչ մը սիրտ առած ըլլալու երեւոյթը ունէր։ Շաբաթ օրը քաղաքապետարան գնաց եւ երկուշաբթի, իր գործը մոռնալով ու միայն զաւակներուն վրայ խորհելով, պզտիկ ճաշ մը պատրաստեց, յուլիս 14ի տօնին առթիւ։ Հետեւեալ օրը պարտաւոր էր սենեակէն հեռանալ։ Տիկին Բօթիէ ըսաւ դռնապանին թէ պատրաստ չէ ու բնակարան մը գտնելու դժուարութիւն կը քաշէ, ուստի մինչեւ չորեքշաբթի պայմանաժամ ուզեց։ Դռնապանը սիրով տուաւ այդ պայմանաժամը, վասն զի խեղճ կինը դժուարին պարագաներու մէջ ամէն գովեստի արժանի արիութիւն մը ցոյց կուտար. բայց երէկ, մինչեւ ժամ 10 դռնապանը տակաւին չէր տեսած վարձակալը. ուստի պատրաստուեցաւ վեր ելլելու, որպէս զի իմաց տայ տիկին Բօթիէի թէ սենեակէն ելլելու պայմանաժամը եկած է։ Այդ միջոցին կաթնավաճառ կինը դռնապանին խուցին առջեւ անցնելով ըսաւ.—«Բօթիէ ընտանիքին կաթ տալու մտայ, չեմ ուզեր խեղճերը կաթէ զրկել»։ Կաթնավաճառը շուտով վեր ելաւ եւ սենեակին դուռը ձեռք առաւ, բայց ձայն չառաւ. ուժով մը զարկաւ դրան որ վերջապէս տեղի տուաւ։ Տիկին Բօթիէի մեծ աղջիկը՝ Մարթէն, դողդղալով, մօտեցաւ կաթնավաճառ կնոջ եւ ըսաւ.—«Շա՛տ շա՛տ հիւանդ եմ, նոյնպէս մեծ մայրս։» Ցոյց տուաւ մեծ մայրը որ սենեակին մէջտեղը գետինը փռուած հոգեվարքի հառաչներ կ'արձակէր. անոր քով կային սպառելու մօտ երկու կտոր ածուխներ, որոնք բաւական կերպով կը պատմէին գիշերուան անցածը. Մեծ մօրը քով կար փոքրիկ Ռէյմոնը, դէմքը կծկուած, ձեռքերը գալարած՝ իբրեւ գերագոյն ճիգի մը հետքը, մահուան ձեռքէն ազատելու։ Տիկին Բօթիէ, շալիկով, անկողնին մէջ ինկած ու գրկած իր տասներկու ամսուան զաւակը։ Կաթնավաճառ կինը, այդ սրտաճմլիկ տեսարանէն ահաբեկած, սկսաւ պոռալ. անմիջապէս բժիշկ բերուեցաւ ու հարկ եղած դարմանները եղան, սակայն տիկին Բօթիէ, փոքր մանչը ու տասներկու ամսուան տղեկը արդէն մեռած էին։ Մեծ մայրը ու մեծ աղջիկը՝ Մարթէն անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցան եւ հիմա վտանգէ զերծ ըլլալու են։ Ասոնք դիպուածով ազատած էին, վասն զի իրենց անկողինը պատուհանի մը քովն կը գտնուէր՝ որուն ծակերը գոցուած չէին, որով քիչ մը մաքուր օդի ազդեցութեամբ ազատեցան՝ ածխային թթուածինին մահաբեր ազդեցութենէն։ Տիկին Բօթիէ հիւանդապահի պաշտօնէն արձակուած ատեն ինքզինքը թունաւորած, բայց ժամանակին տրուած դեղերով ազատուած էր։

ԴԱՅԹԱԿՂԱԿԱՆ ԴԷՊՔ ՄԸ

Պրականս իշխանին խնդիրը.— Չորրորդ դատաւարութիւն.— Վկաները.— Ամբաստանեալին ժխտումները.—Յետաձգում։

Լոնտոն, 17 յուլիս.—Պրականսի Ֆրանսուա Ժոզէֆ իշխանը, տեղակալ աւստրիական բանակին մէջ, այսօր, չորրորդ անգամ ներկայացաւ Սաութուարքի ոստիկանական դատարանին։ Իշխանը որ քառասուներկու տարեկան երիտասարդ մըն է, մեծղի ու յաղթանդամ եւ ազնուականի շարժուձեւով, ինչպէս յայտնի է, ամբաստանուած է բոլորովին մասնաւոր հանգամանք ունեցող գործի մը մէջ, որուն համար կ'ըսէ թէ իրմէ դրամ շորթելու նպատակով եղած զրպարտութեան մը զոհ գացած է։ Ամբաստանեալներու նստարանին վրայ նստած են երեք սոսկաններ, որոնց մեղսակցութիւնը հիմնովին բացորոշապէս հաստատուած է. ամէնէն երիտասարդը, տասնըհինգ տարեկան, լրագրավաճառ, գլխաւոր դերը կատարած է, իսկ միւսները անոր համախոհներն են։ Տան մը վարձակալուհին բացատրեց թէ ի՛նչ պայմաններու մէջ սենեակ մը վարձած էր այդ երիտասարդներուն զորս կատարելապէս ճանչցաւ. բայց յարեց թէ չի կրնար ըսել թէ իշխանը անոնց ընկերացող անձը եղած ըլլայ։ Յիշեց անոնց խօսակցութիւններէն դանդաղ մասեր. Նաեւ պատմեց կարգ մը տեսարաններ զորս դիտած էր դրան բանալիին ծակէն, եւ կամ ուրիշ ծակէ մը որ յատկապէս բացուած էր սենեակին դրանը վրայ։ Զանոնք ձերբակալող ոստիկանը ըսաւ թէ երբ իշխանը ու ընկերը պահականոցը կը տանէր, իշխանը ըսեր է թէ թեւէն բռնելու հարկ չկայ, վասն զի իրեն պիտի հետեւի։ Ոստիկանը չէ համակերպեր։ Իշխանը ըսեր է ոստիկանին.—«Եթէ ո՛վ ըլլալս գիտնայիք, թող պիտի տայիք»։ Պահականոցին մէջ ոստիկանը հարցուցեր է իշխանին անունը. սա վերջին թուղթի վրայ գրեր է անունը սապէս.—«Ֆրանսուա Ժոզէֆ իշխան Պրականսի, տեղակալ աւստրիական բանակին մէջ»։ Իշխանը, այդ վկայութեան իբրեւ պատասխան, յայտարարեց թէ բան մը չի հասկնար։ Պատմեց թէ նոյն իրիկունը ո՛ւր գտնուած էր. Թատրոնի մէջ կնոջ մը հետ ծանօթանալէ ետքը իրիկուան համար ժամադրութիւն ըրած էր անոր հետ. յետոյ օթէլ երթալով շամբանիա խմած եւ թատրոնին առջեւ դառնալով ժամադրավայրը գացած, բայց այդ կինը հոն չէր եկած։ Այդ միջոցին ամբաստանեալներէն երկուքը իրեն մօտենալով ըսեր են թէ զինքը ուզած տեղը պիտի տանին. իշխանը կարծելով որ անոնք գիտեն նոյն կնոջ բնակարանը, հետեւեր է անոնց։ Նախագահը պահանջեց իշխանէն իբրեւ պատուաւոր մարդ ճշմարտութիւնը յայտնել։ Պատասխանեց թէ իր վրայ եղած ամբաստանութիւնները բոլորովին անտեղի են։ Իշխանին փաստաբանը յայտարարեց թէ ուրիշ վկաներ պիտի բերէ իր փոխանորդեալին անմեղութիւնը հաստատելու. ուստի դատը ութ օր յետաձգուեցաւ։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Պ. ՊԷՅԼԷՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՓԱՆԹԷԶԻ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Բերա, Թէբէէ, Պէյլըրի Մաղազին դէմ, Թ. 561

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ վերոյիշեալ խանութիս մէջ կը ծախուին արանց եւ կանանց համար վերջին նորաձեւութեան համեմատ տեղւոյն կերպասներէ պատրաստուած ընտիր հովանոցներ, որոնցմէ ամէնէն փափկանաշակներն անգամ կրնան գոհ մնալ։

Նաեւ օժիտի համար ֆանթէզի հովանոցներ պատրաստ կը գտնուին։ Յանձնարարութիւնները եւ նորոգութիւնները փութով կը կատարուին։

Մասնաւորապէս յանձնարարութեամբ կը պատրաստէ թիւլով ֆանթէզի հովանոցներ յար եւ նման եւրոպականներու։ Կ'արժէ այցելել եւ քաջալերել այս նոր վաճառատունը, որ իր տեսակին մէջ առաջինն է։ 14—20

ՃԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սանճէքի ատեանին տրուեցաւ Ճիտտէի դատարանին նախագահ Ալի Րիզա էֆ.ի։

—Թաղապետութեան Գ. շրջանակին անօրէն անուանուեցաւ քաղաքապետութեան թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Թեվֆիք պէյ։

—Վիէննայի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ անուանուեցաւ Հռոմի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Շիւքրի փաշա։

—Այտընի նահանգին Ալաշէհր գաւառակին նախկ անուանուեցաւ Մէնթէշէ Աւնի էֆ.։ Էրզրումի նահանգին Գարաքիլիսէ գաւառակին նախկ անուանուեցաւ Պօղըքիլիսէի նախորդ նախկ Իպրահիմ Հաքքը էֆ.։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Տիարպէքիրի կուսակալ Ֆաիզ փաշայի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Խարբերդի նահանգին ալթիմէտար Հասան էֆ.ի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Ֆիկառօ իր վերջին թիւին մէջ, կ'ըսէ թէ Թուրք լրագիրները, կը յայտարարեն թէ Վեհ. Սուլթանին ամէնէն մեծ փափաքն է օսմ. նաւատորմը կատարելագործել վիճակի մը վերածել։ Ֆրանսական թերթը կը յարէ թէ Անգլիոյ ու Ամերիկայի նաւագործարաններուն մէջ շինուելիք եւ Թէրսանէի գործարաններուն մէջ իտալացի ճարտարագէտներու կողմէ վերանորոգուելիք մարտանաւերով օսմ. կառավարութիւնը, երկու տարի վերջը, վերջին դրութեամբ տասներեք մարտանաւեր պիտի ունենայ։ Ասոնց ութը՝ Թէրսանէի գործարաններուն, հինգը՝ Ճէնովայի Անսալտօ գործարանին, երկուքը՝ Բիլի, երկուքը՝ Արմսթրոնկի եւ մէկն ալ Ֆիլատէլֆիայի մէջ պիտի նորոգուին ու շինուին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ելմտական նախարարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Աւստրիոյ ու Սերպիոյ դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Պարսից եւ ամերիկեան դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը գացին եւ յաջորդաբար տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը ականակուռ Քաղաքային Արժանիք պատուանշանը տուաւ Բարիզի պուլկարական գործակատար Պ. Զոլոթովիչի։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ Թարգման Խայրէտտին պէյ, որ արձակուրդ առած է, երէկ, Արեւելեան ճեպընթացով Ֆրանսայի ջերմուկները ուղեւորեցաւ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան բարձրագոյն Խորհուրդին նախագահ Հայտար պէյի հիւանդութեան պատճառաւ, այդ պաշտօնը փոխանորդաբար կը վարէ նոյն Խորհուրդին անդամներէն Ջէլալէտտին էֆ.։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԲԵՐՔԸ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երկրագործական նախարարութիւնը ծանուցած էր բոլոր նահանգները՝ տեղեկագրել թէ այս տարի հունձքերը ո՛րքան են եւ ինչ տարբերութիւն ունին նախորդ տարիէն։ Նոյն նախարարութիւնը հարկ եղած պատասխանները ստացած ըլլալով, կայս. պալատ մատոյց։

ՆԱԶԻՄ ՓԱՇԱ, մաքսային վերատեսուչը, որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ իր պաշտօնատեղին սկսաւ յաճախել։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ հելլենական դեսպանութեան պաշտօնին համար, որ Մավրոկորտաթօ իշխանին հրաժարելովը օգոստոսին թափուր պիտի մնայ, ամէնէն հաւանական ընտրելին է Պէրլինի դեսպան Պ. Ռանկապէ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ երկրաշարժին պատճառած վնասը հարիւր հազար օսմ. ոսկի կ'ենթադրուի։ Սթրումինիցայի Բուքլից գիւղին մէջ ջուրի աղբիւր մը երեւան ելած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Յուլիս 9ին (Ն. Տ.) Պէնտէր-Ապպասի մէջ, Պարսից Ծոցին բերանը, երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է՝ երեք-չորս վայրկեանի չափ։ Բոլոր տուները փլատակ եղեր են։ Տեղացի մը մեռեր է։ Նոյն օրը եւ հետեւեալ օրն ալ ցնցումները շարունակեր են։ Ցնցման կեդրոնը կ'երեւայ թէ Քիշմ կղզիին մէջ է։ Պէնտէր-Ապպասի մէջ ահարկու որոտում մը լսուեր է Քիշմ կղզիի կողմէն, ուր մեծ աղէտներ պատահած ըլլալու են։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանը, ուրբաթ օրուան կայս. ունկնդրութեան պահուն, Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց դեսպանատան նոր քարտուղարը Պ. ֆոն Ձարկալ որ Պ. Սթիրլէչի յաջորդած է։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, կիրակի օրը, Հէյպէլի կղզիին մէջ այցելութիւն տուաւ Կ. Պոլսոյ նախորդ Պատրիարքներուն։ Տ. Եոաքիմ Սրբազան, երէկ, Ֆէնէր դարձաւ։

ԻՇԹԻՊԷՆ առնուած լուրերու նայելով, այս տարի հունձքերու տեսակը շատ լաւ է, բայց քանակութիւնը անցեալ տարուընէն հարիւրին երեսուն պակաս է։

ՍՈՖԻԱՅԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Ֆէրտինանտ իշխանը հեռագրեր է Պուլկարիոյ Նախարարաց Խորհուրդին՝ իր անունով ստորագրել պուլկարական փոխառութեան պայմանագրութիւնը։

ԻԶՄԻՐԻ օտար ապրանքներու մաքսատան գործառնութիւններուն նկատմամբ քննութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող Նուրի պէյ Կ. Պոլիս դարձաւ եւ իր տեղեկագիրը մատոյց քննիչ Խորհուրդին նախագահին։ Այդ տեղեկագրին նայելով, կ'ըսէ Իգտամ, Իզմիրի օտար ապրանքներու մաքսատան մէջ ժամանող ապրանքներուն ընդհանուր գործառնութիւնները անկանոն կերպով կատարուած են։ Ինչպէս յայտնի է, Էրէյլիի հանքածուխները մաքսէ զերծ են։ Արդ, մաքսի ենթակայ օտար հանքածուխներու մաքսերը ետ առնուած են՝ իբրեւ Էրէյլիի արտադրութիւն։ Նուրի պէյ ածուխի այդ խնդրոյն համար բերմունքի տեղեկութիւններ ալ հաղորդեր է մաքսային վերատեսուչ Նազիմ փաշայի։

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ.— Պետական Խորհուրդը որոշեց ծանուցանել բոլոր նահանգները թէ առանց պաշտօնական կալուածագրի կամ թուղթի, միայն խօսքով, ուրիշին հողին կամ կալուածին մէջ եթէ որ եւ է անձի կողմէ ոտնձգութիւն ըլլայ, տեղական կառավարութիւնը վարչական եղանակով արգիլէ այդ ոտնձգութիւնը. եթէ այդ առթիւ բռնութիւն գործուած ըլլայ, նոյն կարգի անձերը իսկոյն ձերբակալել եւ դատական իշխանութեանց յանձնել՝ օրէնքին պատժադրութեանը ենթարկուելու համար։ Հողի մը կամ կալուածի մէջ անիրաւաբար հաստատուողները անմիջապէս դուրս հանել եւ հողը կամ կալուածը յանձնել՝ ձեռքը պաշտօնական կալուածագիր եւայլն ունեցող բուն տիրոջը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ կրթական նախարարութիւնը Օֆիսիէ տ'Աքատէմիի տիտղոսը տուաւ Պրուսայի կուսակալութեան արտաքին յարաբերութեանց տեսուչ Մուսա Ֆէրիտ էֆ.ի։

ՕՍՄԱՆԻԷ ԹԷԶՔԷՐԷՍԻ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց երկու հարիւր հազար հատ Օսմանիէ Թէզքէրէսի տպագրել տալ, վասն զի պատրաստ քանակութիւնը սպառած է։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Պոլսոյ Սուլթան Ահմէտի կողմը Բիւզանդ Այա Սոֆիա ջամիին մէջ գետին մը փորուած պահուն, քառակուսի քարէ ջրամբար մը գտնուեցաւ որ օսմ. հնութիւն մըն է եւ արտաքին մասին վրայ քանդակներ կան։ Այդ քարը կայս. Թանգարանը տարուեցաւ։

— Խասքիւղի մօտ քանդակուած քարեր գտնուեցան, որոնք արժէքաւոր հնութիւններ ըլլալով կայս. Թանգարանը պիտի փոխադրուին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ, շաբաթ օրը, ժանտախտէ մէկ մահ պատահեր է՝ առաջուան բռնուածներէն. կիրակի օրն ալ նորէն մէկ դէպք պատահեր է։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Յուլիս 1էն 8, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 211, որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 6ը՝ կարմրախտէ, 1ը՝ հարսանիթէ, 8ը՝ թիֆոյէ, 9ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

—Յունիս 27էն յուլիս 4, Կ. Պոլսոյ մէջ թոքախտէ 35 մահեր պատահած են որոնց 4ը՝ Թաղապետութեան Ա. շրջանակին մէջ, 3ը՝ Բ. շրջանակին, 6ը՝ Գ. 1ը՝ Ե. 10ը՝ Զ. 4ը՝ Է. 5ը՝ Թ. եւ 2ը՝ Ժ. շրջանակներուն մէջ։ Թիֆոյէ մեռնողներուն թիւն է 5, որոնց 2ը՝ Ա. շրջանակին մէջ, 2ը՝ Բ. եւ 2ը՝ Զ.։ Կարմրախտէ՝ 4, որոնց 1ը՝ Դ. շրջանակին մէջ, 2ը՝ Զ. եւ 1ը՝ Ժ.։ Հարսանիթէ՝ 8 որոնց 1ը՝ Ե. շրջանակին, 5ը՝ Է. եւ 2ը՝ Ժ.։ Կեղծմաշկէ՝ 5 որոնց 4ը՝ Ա. Բ. Գ. ու Դ. շրջանակներուն եւ մէկն ալ Ժ. շրջանակին մէջ։ Այս ցուցակէն կ'երեւայ թէ Վոսփորի գիւղերուն մէջ այդ կարգի հիւանդութիւնները աւելի նուազ են՝ բաղդատմամբ միւս շրջանակներուն։

—Թաղապետական շրջանակներու առողջապահական քննիչները, անցեալ շաբթու, 135 հոգի պատուաստած են ծաղկախտի դէմ։

ԿԻՐԱՍՈՆԻ իտալական հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Թոմազօ Ճէննա։ Դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռնէն վաւերացնել անոր պաշտօնը։

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ԴԷՄ.—Աթէնքի բժշկական ժողովը, Բուրտոլեայ անուն բժիշկի մը թոքախտին դէմ գտած դեղը քննելով, հաստատեր է թէ մասամբ կրնայ օգտակար ըլլալ, բայց փորձը երկար ատենի կարօտ է, որով կարելի չէ հիւանդութեան վերջնական կարծիք մը յայտնել։ Ժողովին անդամներուն մէջ այդ առթիւ կարծիքի անհամաձայնութիւն ծագելով, խորհրդակցութիւնները յետաձգուեր են։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ կը գրեն թէ շերամաբուծութեան մրցման քննութիւն կատարուելով, շքադրամներ եւ ուրիշ մրցանակներ բաշխուեր են շահողներուն։

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՏՂԱՆ.—Իզմիրի մէջ, անցեալները, ամերիկացի զբօսաշրջիկ մը, խաղալիկ ծախող Հրեայի մը մօտենալով ուշադրութեամբ կը նայի անոր տղուն՝ 11 տարեկան, զոր կը համբուրէ ու կը սիրէ։ Ամերիկացին մեկնելէն ետքը, Հրեան կը սկսի մտածել թէ ինչ կերպով կրնայ օգտուիլ այդ անակնկալ պարագայէն. ուստի Ամերիկացիին բնակած օթէլը կ'երթայ ու զայն կը գտնէ։ Ամերիկացին կ'առաջարկէ Հրեային՝ որդեգրել այդ տղան որ շատ նմանութիւն ունի իր մէկ զաւկին որ մեռած է։ Ամերիկացին կը յարէ թէ Նիւ-Եորքի մէջ կերպասի գործարան մը ունի։ Հրեային բերնին ջուրերը կը վազէ, բայց առանց կնոջը կամքը առնելու չէր կրնար բան մը ընել. ուստի շուտով տուն կը վազէ ու կը համոզէ կինը, պարզելով իրենց աղքատութիւնը եւ իրենց տղուն համար պատրաստուած ամենափայլուն ապագան։ Կինը քիչ մը կուլայ, կը հակառակի, բայց իմանալով որ Ամերիկացին բաւական կարեւոր գումար մը պիտի տայ, զրամին ձայնը կը խեղդէ միւս բոլոր ըղձացումները։ Վերջապէս Ամերիկացին, այդ տղան առնելով Նիւ-Եորք կ'ուղեւորի։

ԱՅՏԸՆԻ երկաթուղիին գիծին երկու կողմը գտնուած բամպակի եւ ձմերուկի արտերը վնասուեր են՝ վերջերս փչած հիւսիսային սաստիկ հովերէ։

ՇԻՇԼԻԻ մէջ, ինչպէս ծանուցինք, երէկ առտու Թիմուճեանի ախոռներուն յարդի ու խոտի մթերանոցները այրեցան։ Ասոնք 250 ոսկի ապահովագրուած էին օսմ. Ընկերութեան կողմէ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ հրդեհին պատճառը հասկնալու։

ՍՈՒՏԱՆԻ կուսակալը որոշեր է քանի մը դիտարաններ կառուցանել։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ թերթերը կ'ըսեն թէ Պոթա ու Տէվէթ զօրավարները յուլիս 12/25ին Սուէզէն պիտի անցնին Եւրոպա երթալու համար։ Սուէզի մէջ պիտի հանդիպին տոքդ. Լէյտսի։

ԲՈՒԼՍԱ.—Երէկ հեռագիրը ծանոյց թէ Ասիութի մէջ, Վերին Եգիպտոս, քոլերա երեւան ելած է։ Յուլիս 2էն 5, այդ հիւանդութենէն 107 դէպքեր ու 50 մահեր պատահեր են. իսկ յուլիս 6ին նորէն 32 հոգի բռնուելով, 9ը մեռեր են. Նաեւ առաջուան բռնուածներէն 3 մահեր պատահեր են։

ՄԱՆՏԱ-ԲՈՍԹ.— Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութիւնը որոշեց որ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին օրէն՝ օգոստոս 19էն սկսեալ մանտա-բոսթի փոխանակութիւն կատարուի օսմ. նամակատուններու եւ միջազգային թղթատարական միութեան մասնակցող օտար երկիրներու նամակատանց հետ։ Ընդունելի մանտա-բոսթերուն առաւելագոյն սակը պիտի ըլլայ հինգ հարիւր ֆր.։ Իւրաքանչիւր մանտա-բոսթի պարունակած գումարին առաջին հինգ հարիւր ղրուշ ոսկեդրամին համար ամէն հարիւր ղրուշէն կամ կոտորակներէն 40 փարա պիտի առնուի. Նաեւ փոխադրութեանը առաջին հինգ հարիւր ղրուշէն իւրաքանչիւր եւ երկու հարիւր ղրուշէն կոտորակներէն պարզեալ քառասուն փարա պիտի առնուի։ Յանձնուելիք դանազան տեսակ դրամներու վարձքին համար ալ ցուցակ մը պատրաստուած է։ Վարձքի վճարումը ոսկեդրամ պիտի ըլլայ, իսկ կոտորակները եթէ կարելի չըլլան, մեճիտիէն 19 ղրուշէն։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ մէջ երկրագործական մեքենաներու մասին քննութիւն կատարելու համար կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան եւ երկրագործական նախարարութեան կողմէ կարգուած պաշտօնեաները, այսօր, Ռումանիա կ'ուղեւորին։ Կայս. անձնական Գանձուն կողմէ ընտրուած են Միխալըճի կայս. ագարակներուն երկրագործական պաշտօնեայ Գառնիկ էֆ. եւ Թօփալըլըի կայս. ագարակին երկրագործական պաշտօնեայ Րաիֆ էֆ.։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Երէկ Անատոլըէն 27,500 եւ Ռումէլիէն 800 քիլէ ցորեն բերուեցան Կ. Պոլիս։ Պոլսոյ հրապարակին վրայ, շաբաթ օրը, շատ գործ չըլլալով գիները սկսան իյնալ։

—Ջաղացպանները որոշեցին Ռումէլիի եւ օտար ցորենները, եթէ հարիւրին տասնէն աւելի օտար նիւթ չպարունակեն, տեղական ցորեններու պէս աղալ՝ այսինքն քիլէն երկու ղրուշի։

ՈՒՂՏԻՆ ՎՐԷԺԸ.—Իզմիրի մէջ ուղտապան Բոսթի վեց ամիս առաջ իր ուղտերէն մէկը ծեծած էր։ Անցեալ օր յարդ բեռցնելու ատեն, այդ ուղտը Բոսթիի ոտքէն խածնելով երեք անգամ գետինը զարկաւ եւ յետոյ հեռուն նետեց։ Ուղտապանը ծանրապէս վիրաւորուած հիւանդանոց տարուեցաւ։ Վիճակը ծանր է։

ԹԱՐՍՈՒՍԻ մէջ հայ կօշկակար մը Փանոս, անցեալները, Զուլումճեան Գրիգորը վիրաւորեր է։ Գրիգոր քանի մը օր առաջ մեռեր է այդ վէրքերուն հետեւանքով։ Փանոս ձերբակալուեր է։

ԿԱՌՈՒՑԻ ԱՐԿԱԾ.—Գոմէշի սայլ մը, երէկ, Պոլսոյ կողմը, Եէնի Խանի մօտէն անցած ատեն, գոմէշները կատղեցան. գրավաճառի մը ապակեփեղկերը կոտրտեցին եւ պարբիկ մը վիրաւորեցին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Թէնպէքիի Բրիօրիթէ 4% փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ նոյն պարտաթուղթերու թիւ 7 կտրօնը, որուն պայմանաժամը աւարտած է 1896 օգոստ. 1ին, եւ թէ մինչեւ 1902 յուլիս 31/13 օգոստ. չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 4—8

Կ. Պոլիս, 14 յուլիս 1902

* *

ԱԶԴ.—Յունիս 18ին, Լոնտոնի մէջ գումարուեցաւ Օսմ. Պանքայի բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը, եւ որոշեց թէ 1901 տարուան համար 12 շիլինի այսինքն 15 ֆր.ի կամ 68 ղշ.ի շահաբաժին մը պիտի վճարուի։ Այս վճարումները պիտի կատարուին, սկսեալ յուլիս 1է, Օսմ. Պանքային Կ. Պոլսոյ, Լոնտոնի եւ Բարիզի կեդրոնատեղիները եւ բոլոր գործակալութիւններուն ու մասնաճիւղերուն մէջ, թիւ 44 կտրօնին փոխարէն։

Կ. Պոլիս, 18 յունիս 1902 5—5

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Ռումէլիի երկաթուղեաց արժեթուղթերուն 195րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ՝ 1902 յուլիս 18/31ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնատեղին մէջ, աջակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 6/19 յուլիս 1902 2—6

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մ Ա Հ

Հ. ԱՐՍԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՅՏԸՆԵԱՆԻ

Խորին ցաւով մը համակուած կը ծանուցանենք թէ Վիէննայի Մխիթարեանց վանքին ընդհանրական աբբայ Հ. Արսէն արքեպիսկոպոս Այտընեան յուլիս 21ի գիշերը ի Տէր հանգեր է, յանկարծական մահուամբ, անակնկալ ցաւ ու վիշտ պատճառելով Մխիթարեան միաբանութեան եւ բոլոր անոնց որոնք թէ՛ մօտէն եւ թէ հեռուէն համակրանքի լայն վերաբերում մը ունեցած էին այդ գրական ու եկեղեցական ծանօթ անձնաւորութեան նկատմամբ։ Հանգուցեալը կը տառապէր սրտի, ստամոքսի եւ աղիքի հիւանդութիւններէ, բայց մինչեւ մահուան առջի օրը քաջառողջ էր։ Հ. Արսէնը խնամող բժիշկներէն Տօքթ. Աբրոնի, անգամ մը տեսակցութեան միջոցին սա կարծիքը յայտներ է թէ օր մը Գերապայծառը կրնայ յանկարծամահ ըլլալ, իր ունեցած առողջական վիճակին հետեւանքով, մանաւանդ սրտին հիւանդութեանը, որ գլխաւոր պատճառն է յանկարծական մահերու։ Բանկալթիի Վիէննական Մխիթարեանց վանքի միաբանութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ստացաւ երէկ գիշեր.

«Խորին ցաւով կը ծանուցանենք ձեզի՝ մահը մեր սիրեցեալ ընդհանրական Աբբային, որ հանգեաւ ի Տէր 21 յուլիսի գիշերը։»

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աժանս տը Քոնսթանթինոփլ ալ այս առտու կը հաղորդէ Հ. Արսէն Այտընեանի մահը։

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Հ. Արսէն Այտընեան 1825 յունուար 7ին ծնած է Կ. Պոլսոյ մէջ, Բերա։ Հայրը Պետրոս էֆ. Այտընեան եւ մայրը Սըրբուհի, նիւթական ձախորդութեան պատճառաւ Ընկիւրիւ գաղթեցին իրենց երեք տարեկան զաւկին հետ (Հայր Արսէն Այտընեան)։ Քանի մը տարիէն դառնալով՝ տղան, այն ատեն վեցամեայ, յաջորդաբար կը սկսի յաճախել վիէննական Մխիթարեանց Ղալաթիոյ եւ Բերայի վարժարանները։ Այս վերջին վարժարանին մէջ կ'աշակերտի Հ. Վրթանէս Չալըխեանի, ծանօթ գրաբարագէտին, որ համանուն քերականութեան հեղինակն է։ Տասը տարեկանին մէջ՝ Այտընեան որոշեց վանական ըլլալ եւ 1835 մայիս ամսուն Վիէննա ուղեւորեցաւ իր ուսումը կատարելագործելու համար։ Այտընեան մեծ յաջողակութիւն ցոյց կուտայ ամէն կարգի ուսումներու մէջ։ Տասնըեօթ տարեկանին, կրօնական ուխտով կը հրաժարի աշխարհէն ու կը սկսի պարապիլ եկեղեցական ուսումներու, մանաւանդ տեսական աստուածաբանութեան։ Այդ միջոցին սկիզբ կը դնէ իր աշխարհագրական եւ տեղագրական ընդարձակ ծանօթութեանց, իբր նախափորձ գրելով. «Աստեղաբաշխական տախտակ մը մոլորակաց դրից։» 1845ին կը թարգմանէ Կիկերոնի Միլոնի ճառը։ Նոյն ատենի վիէննական Մխիթարեանց վանքին աբբան Հ. Արսէնի կը յանձնէ Նոր Կտակարանի քննութիւն մը կատարել, ամէնէն հին ձեռագիրներուն հետ բաղդատելով, ինչ որ քառամեայ աշխատութեամբ կը կատարուի։ 1847ին, Տիւզեանց Յակոբ Չէլէպի Վիէննայի Մխիթարեանց վանքը այցելելուն առթիւ կը խորհի նուէր մը ընել. Հ. Արսէնը տարուան մը աշխատութեամբ կը պատրաստէ հայերէն տառերով երկրագունդ մը, որ կը նուիրուի այցելուին։ Յետոյ Հ. Այտընեան այլ եւ այլ տեղեր կը ճամբորդէ, ինչպէս Պոլիս, Իզմիր, Այտըն եւ Բարիզ։ Այտընեան 1866ին հրատարակութեան կու տայ իր «Քննական Քերականութիւնը», որուն վրայ տարիներով աշխատած էր եւ որ իր անունը պիտի անմահացնէր, նոր դարագլուխ մը բանալով աշխարհաբար լեզուին համար։ Իր քերականութիւնը չնկնէ առաջ, երկար ճամբորդութիւններ ըրած է գաւառները, իր գրական—մատենագրական ծանօթութիւնները հաստատելու համար։ 1867ին Հ. Այտէնը իբր դաստիարակ վարիչ կարգուեցաւ վիէննական Մխիթարեանց վարժարաններուն մէկուն մէջ։ Հ. Այտընեան իբր դաստիարակ ալ նշանակելի տեղ մը գրաւած է։ Առաջին անգամ իբր ուսուցիչ կը ղրկուի Իզմիր, 1851ին, բայց քիչ կը մնայ ու մէկ քանի տարիէն Վիէննա կը դառնայ։ Հոն տարի մը ուսուցչական պաշտօն վարելէն յետոյ, դարձեալ Իզմիր կը դառնայ, ուր 1850ին դաստիարակը կ'ըլլայ աւստրիական հիւպատոսին զաւակներուն։ Հանգուցեալը նկարչութեան մէջ ալ բաւական յաջողակութիւն ունեցած է, գծելով սուրբեր եւ Մխիթարեանց հիմնադրին՝ Մխիթարայ պատկերները։ 1867ին, Հ. Այտընեան Վարիչ կը նշանակուի Կ. Պոլսոյ Մխիթարեանց վարժարանին, կատարեալ խղճմտութեամբ եւ ձեռնհասութեամբ վարելով այդ պաշտօնը, մինչեւ 1876 թուականը, երբ հրաժարական տալով՝ ընդունուեցաւ։ 1876էն մինչեւ 1886 այլ եւ այլ եկեղեցական պաշտօններ կը վարէ, իսկ 1886ին կ'ընտրուի Ընդհանրական աբբայ Վիէննական Մխիթարեան Ուխտին. իր պաշտօնավարութիւնը անժխտելի օգտակարութիւն մը ունեցած է Միաբանութեան համար։ 1895ին էր որ կատարուեցաւ Հ. Արսէն Այտընեանի, ինչպէս կը յիշուի, յիսնամեայ յոբելեանը, մեծ շքով ու հանդիսաւորութեամբ, իբր արժանի գնահատութիւն մը իր գրական, կրթական բեղուն գործունէութեան։

Հ. Արսէն Այտընեան հետեւեալ տիտղոսները եւ պատուանշանները ունէր. — Հ. Արսէն Այտընեան, Արքեպիսկոպոս Սաղամինոյ, Ընդհանրական Աբբայ Վիէննական Մխիթարեանց միաբանութեան, Ն. Ս. Քահանայապետին Աթոռին [illegible] եւ Հռոմայ Գահուն [illegible], Հռոմայ Կոմս, պատուեալ՝ Օսմ. Կայսրութեան Գ. Մէճիտիէ պատուանշանով, Աւստրիոյ կայսեր Ֆրանց Եոզէֆ կարգին մեծ—խաչով, վարդապետ Աստուածաբանութեան, յոբելեար։

Հ. Արսէն Այտընեանի մահը ճշմարիտ կորուստ մըն է հայ գրականութեան համար, որուն զարգացման այնքան նպաստած է իր «Քննական Քերականութիւն»ով։ Իր ուսուցչական եւ եկեղեցական գործունէութիւնն ալ ո՛չ նուազ նշանակելի է, իր անխոնջ եւ յարատեւ աշխատութեամբ։ Իրաւ է որ գրական ու եւ է աչքառու գործ մը չէ թողած Հ. Արսէն, բայց իր ամբողջ գործը ամէն կերպով գնահատելի է։ Իր մահը բաց տեղ մը կը թողու, որ դժբաղդաբար դիւրաւ չի լեցուիր։

Մեր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Վիէննական Մխիթարեան Միաբանութեան՝ իր պատկառելի Աբբահօր մահուանը առթիւ։

Ս. Պատրիարքը, երէկ, Պէրպէրեան վարժարանի հանդէսին մէջ իմանալով Կրօնական Ժողովի անդամ Տ. Կարապետ Ա. քահանայ Սանտալճեանի երեցուհիին մահը, իր կողմէն Տ. Գնէլ Ծ. վարդապետը ղրկեց Տ. Կարապետ քահանայի տունը, ցաւակցութեան համար։

—Ս. Պատրիարքը այս առտու Պատրիարքարան գնաց։

—Վանայ Երամեան վարժարանի կրօնական դասերու մասին տեղական թերթի մը մէջ աւելի առաջ քննադատական մը հրատարակուած էր։ Վանայ Առաջնորդարանէն Պատրիարքարան հասած հաղորդագրութիւն մը՝ զոր ստորագրած են Առաջնորդական Փոխանորդը եւ հինգ քահանաներ, խղճի մտօք վկայեր են թէ Վանայ Երամեան վարժարանը քանի չորս տարիներէ ի վեր լուրջ կրթութեամբ եւ ուղղութեամբ կը դաստիարակէ իրեն յանձնուած մանուկները, եւ կը հաստատեն թէ Հայ Եկեղեցիի սկզբունքները եւ Աւետարանի վարդապետութիւնները խնամքով կ'աւանդուին, մատաղ սերունդին, ձեռնհաս ուսուցիչներու կողմէ։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոս Յովակիմեան, իր Փոխանորդ Տ. Կարապետ Վ. Մազլումեանի համար խնդրած ըլլալով իբր վարձատրութիւն լանջախաչի շնորհին արժանացնել, Ս. Պատրիարքը յարմար դատած է պատեհ առթիւ նկատողութեան առնել այդ խնդիրը։ Պէտք է յիշել թէ Տ. Կարապետ վարդապետ Նիկոմիդիոյ նման ընդարձակ վիճակին մեծ օգտակարութիւն ունեցած է իր հոգեւոր ծնողին հետ։

—Տիվրիկի Կիւրէսին գիւղին մէջ հոգեւոր պաշտօն վարող քահանայ չգտնուելով, խնդրուած է Պատրիարքարանէն քահանայ մը ղրկել։ Պատրիարքարանը Կրօնական դիւանին յանձնած է այս առաջարկը։

—Պէօյիւքտէրէէն կը գրեն մեզ յուլիս 8 թուով. —«Եթէ փակուած վարժարանին վերաբացումը եւ առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդին տեղ նոր ընտրութիւն կատարուի, այն ատեն վերջնականապէս կարգադրուած պիտի ըլլայ Պէօյիւքտէրէի վարժարանական խնդիրը։ Վարժուհին իր պաշտօնը օգտակարապէս կը շարունակէ. բոլոր ծնողներն ալ, առանց բացառութեան, փափաքող են որ իր պաշտօնը շարունակէ նոր տարեշրջանին, կարեւորութիւն չընծայելով փոքրամասնութեան մը քինախնդիր արարքներուն։ Տ. Թաթուլ վարդապետին խորհուրդ կուտանք որ ամենուս աչքէն ինկած Թաղ. Խորհուրդի մը շատ չմօտենայ։»

—Ճարտարապետ Գրիգոր էֆ. Մելիտոսեան, որ Սանասարեանի փոխադրութեան խնդիրը ճարտարապետական տեսակէտով քննելու համար Խարբերդ գացած էր, երէկ մայրաքաղաքս հասաւ եւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ տեսակցեցաւ։ Կ'ըսուի թէ Մելիտոսեան էֆ. հակառակ չէ փոխադրութեան գաղափարին։

—Պայընտըրի Հայոց եկեղեցիէն գողութիւն կատարող չարագործները, որոնք ձերբակալուած էին, Իզմիրի Պատմական Ատեանին կողմէ երեքական տարուան բանտարկութեան դատապարտուեր են։

—Չարսանճագի Առաջնորդ Կորիւն վարդապետի պաշտօնը վաւերացնող կայս. Պէրաթը յանձնուած է Պատրիարքարան։

—Պայազիտի նախորդ Առաջն. Տեղապահ Մամբրէ վարդապետ յունիս 26ին Վան դացեր է։ Ս. Պատրիարքը յանձնարարեց անոր Աղթամար երթալ, ուր կրնայ աւելի օգտակար ըլլալ։

—Պաքուի մէջ վերջերս մեռեր է Պ. Գրիգոր Տիլարեանց անուն ծերունի մը, որ 30,000 ռուբլի կտակեր է աղքատ ընտանիքներու համար աժան բնակարաններ շինուելու։

—Պէրպէրեան վարժարանի հանդէսը կատարուեցաւ երէկ կէս օրէն յետոյ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քայլերգով։ Պէրպէրեան էֆ. իր շնորհակալութիւնը յայտնեց պաշտօնական անձնաւորութեանց, հանդէսին ներկայ գտնուելնուն համար։ Յետոյ մրցանակաբաշխութիւնը կատարուեցաւ։ Ապա վկայականներու բաշխումը տեղի ունեցաւ։ Այս տարուան շրջանաւարտներն են. Պարոնայք Պարոյր Բէշեան, Յովհաննէս Սէթեան, Հրանտ Գազազեան, Սարգիս Թոսիկեան, Կարապետ Հանէշեան, Արամ Սէմէրճեան եւ Երուանդ Օտապաշեան։ Յետոյ ոտքի ելաւ վարժարանին տնօրէն Ռեթէոս էֆ. Պէրպէրեան եւ իր «Հասկ բանք»ը արտասանեց։ Շրջանաւարտներէն մէկը եւ բանաստեղծական արտայայտութիւն մը ըրաւ իր ընկերներուն կողմէ եւ հանդէսը վերջացաւ Ս. Պատրիարքին խրատականով։

—Շաբաթ իրիկուն, ժամը 1½ին խեղճ կին մը, գրեթէ 33 տարեկան, սայլի մէջ դրուած էր, գրեթէ մերկ վիճակի մէջ։ Հետաքրքիր անձեր մօտենալով այդ սայլին, կ'ուզեն հասկնալ թէ ո՛վ է հոն գտնուող կինը։ Այս վերջինը ամօթահար եւ նոյն իսկ խօսելու անկարող՝ չի պատասխաներ, այլ սայլապանէն կը սորվուի թէ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին մէջ ատենէ մը ի վեր պատսպարուած կին մըն է որ հիմա արձակուած, իր ազգականներուն տունը կը փոխադրուի։ Ինչ որ ալ ըլլայ անոր արձակման պատճառը, կը կարծենք թէ անխղճութիւն է հիւանդ մը Եէտիգուլէէն մինչեւ Բանկալթի այդ ձեւով փոխադրել սայլ, փայտի վրայ ձգած։ Ականատեսներ այս առթիւ կը մեղադրեն Հիւանդանոցի պաշտօնեաները։ Մինչդեռ Հոգաբարձութիւնը պատասխանատուութեան բաժին մը չունի ասոր մէջ, այլ բացարձակապէս դատապարտելի կը նկատուին այն պաշտօնեաները, որոնք քիչ մը աւելի խղճմտօրէն պէտք է շարժէին։

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Երէկ, Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Լեւոն էֆ. Երէցեանի պսակադրութիւնը՝ Օր. Հերմինէ Սանճաքճեանի հետ, կնքահայրութեամբ Տիգրան էֆ. Արփիարեանի։ Արարողութեանց կը նախագահէր Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Երէցեան Տ. Գէորգ Սրբազան, շրջապատուած քահանայական դասէն որուն գլուխը կը գտնուէր Բերայի աւագերէց Տ. Մկրեան Հայրը։

Պսակի արարողութենէն ետքը, Տ. Գէորգ Սրբազան իմաստալից յորդորական մը խօսեցաւ ամուսնական սիրոյ եւ սրբութեան փոխադարձ պարտականութեանց վրայ, զոր վերջացուց՝ երջանկութիւն մաղթելով նորապսակ ամոլին։ Ինչպէս Ն. Սրբազնութիւնը յիշեց իր յորդորականին վերջաւորութեանը, փեսան՝ կրտսերն է Երէցեան եղբարց որոնք առեւտրական ժիր ու պարկեշտ գործունէութեամբ մը դիրք մը շինած են իրենց, ինքնօգնութեամբ ու աշխատասիրութեամբ, եւ հարսը՝ դուստրն է հանգուցեալ Տօքթ. Մկրտիչ էֆ. Սանճաքճեանի որ իբրեւ զինուորական բժիշկ կայս. կառավարութեան ծառայութեանը մէջ կը գտնուէր ու կը պաշտօնավարէր Հայդար—փաշայի Հիւանդանոցը, ճարտար վիրաբոյժի արդար համբաւ մը ու լայն ասպարէզ մը ունենալով իր առջեւ, զորս կանխահաս մահը խորտակեց։

Եկեղեցական արարողութեանց աւարտումէն ետքը, հարսնեւորները առաջնորդուեցան Երէցեանց բնակարանը ուր պատուասիրուեցան արժանաւորապէս եւ չքնաղագեղի մը շուրջը բաժակներ պարպուեցան նորապսակ ամոլին երջանկութեանը ու շնորհաւորութիւններ ուղղուեցան փեսին ծնողաց եւ հարսին մօրը՝ այրի Տիկին Բէժմէ Սանճաքճեանի (ծն. Գաբրիէլեան)։ Շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագիրներ ստացան Տ. եւ Տիկին Լ. Երէցեան՝ հեռաւոր ազգականներու եւ բարեկամներու կողմէ, ինչպէս նաեւ հարսանեկան սիրուն նուէրներ։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Խոզիկ էֆ. Բիւրքճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս. Տէր եւ Տիկին Տաճատ էֆ. Փափազեան 108, Օր. Պերճ. Բիւրքճեան 108, Պետրոս էֆ. Անդրանիկեան 108 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 21 յուլիս. — Ռումանիոյ Թագաւորը օգոստոս 3ին Իշլ պիտի ժամանէ եւ կայսրանին մէջ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ պիտի ընդունուի։ Կարոլ Թագաւորը օգոստոս 6ին Իշլէն ճամբայ ելլելով Ռակաց պիտի երթայ։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.—Ընդհարում մը պատահեցաւ Բրիմուս շոգենաւին եւ Հանզա նաւամիգին միջեւ։ Բրիմուս որ հարիւր ութսունըհինգ ուղեւոր ունէր, ընկղմեցաւ. երեսուն ուղեւորներ ազատուեցան։ Վերջին լուրերու նայելով ուղեւորներուն մեծ մասը ազատուեր են. մինչեւ հիմա ութ դիակներ գտնուած են։ Տասնըչորս հոգի անհետացած են։

ԲՈՆ.—Սէնթի գաւառի երկրագործական յանձնաժողովին կողմէ սարքուած հացկերոյթի մը մէջ Ֆրանսայի Նախարարապետ Պ. Քոմպ ճառ մը խօսելով արդարացուց նախարարութեան ընթացքը՝ օրէնքին չհամակերպող կրօնական միաբանութեանց հանդէպ։

ԲՕՈՒԻՍ.—Այսօրուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էտուարտ Թագաւորին առողջական վիճակը շատ լաւ է. հետզհետէ կը վերստանայ իր ուժերը. վիրաբուժական գործողութեամբ բացուած վէրքը կը բուժուի գոհացուցիչ կերպով։ Երէկ օդը գէշ ըլլալով, Էտուարտ Է. զբօսանաւին վերի յարկը չտարուեցաւ։ Բժշկական յառաջիկայ տեղեկագիրը հինգշաբթի պիտի հրատարակուի։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Լրագիրները կ'ըսեն թէ Սերպիոյ Թագաւորը ու Թագուհին հոկտեմբեր 15ին Ռուսիա պիտի ուղեւորին։

ՍԱՄԱՐԱ.—Ութսուն երկրագործ պարունակող մակոյկ մը, Վոլկա գետը անցած ատեն, ընկղմեցաւ Պէրէմնիքի գիւղին մօտ։ Յիսունըութ հոգի խեղդուեցան։

ՊԻԷՎ.—Հեղեղանման անձրեւի մը հետեւանքով, Պիէվի մէջ ստորերկրեայ քանի մը բնակարաններ ողողուեցան։ Տասնըհինգ հոգի մեռան։ Խիստ մեծ վնասներ պատահեցան։

ԻՍՄԱԻԼԻԱ.—Յուլիս 11էն 20 Սուէզի ջրանցքէն 81 նաւեր անցան եւ հասոյթ գոյացաւ 2,310,000 ֆրանք։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՐԼԻՆ, 21 յուլիս.— Իտալիոյ Թագաւորը, օգոստոս 28ին, այցելութիւն պիտի տայ Գերմանիոյ կայսեր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Վիլհէլմ կայսրը ծանոյց Էտուարտ Թագաւորին թէ կը փափաքի, Նորվէկիայէ վերադարձին, այցելութիւն տալ անոր։

ՏՐԷԶՏԱ.— Սաքսոնիոյ Պատերազմական նախարարը հրաժարեցաւ, անձնական տկարութեան պատճառաւ։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.— Բրիմուս շոգենաւը, Համպուրկի մօտ, ընդհարում մը ունեցաւ Էլպայի հետ։ Հարիւր հոգի խեղդուեցան։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիական 60 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւնը սեպտեմբերին հրապարակ պիտի հանուի։ Սերպիական ռանթը պաշտօնապէս պիտի արձանագրուի Ամսթերտամի սակարանի մէջ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Օմսքի եւ Թիւմէնի միջեւ երկաթուղիի նոր ճիւղ մը պիտի շինուի, արեւմտեան Սիպերիոյ ամէն հարուստ մասին մէջ երթեւեկելով։

ՀՌՈՄ.—Իտալական թերթ մը կը գրէ թէ դրացի տէրութեան մը (Գերմանիա)՝ Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ միջեւ դիւանագիտական յարաբերութեանց վերահաստատման համար ըրած ջանքերը չեն յաջողած։

ԲԱՐԻԶ.—Լը Բիւիի մօտ Սօկի մէջ կարգ մը գիւղացիներ անդրոյն միաբանական վարժարանին փակումը արգիլեր են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 8 Յուլիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	01
Ամէնէն բարձր գին	»	30	17
Ամէնէն վար գին	»	29	36
Ռումէլիի Երկաթուղի զոց.	ֆր.	113	87
Ամէնէն բարձր գին	»	114	75
Ամէնէն վար գին	»	113	50
ԲԱՑՈՒՄ 9 Յուլիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	29	36 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	113	87
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քուէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	90
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	20
» ժուիսանս		1	35
» պարտաթուղթ		494	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		296	—
Թրանսվալ		132	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		263	25
Լավրիոմ		71	50
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 1/2
» » » չէք	»	22	70
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիօր.	21	70
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմիք	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Յուլիս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		95	37
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		54	—
» » » Դ. բաց.		27	37
» » » Դ. զոց.		27	12
Օսմանեան Պանքա		12	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		40	—
» Մօնօբօլ		43	50
Պուլկարական 1888		93	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		110	—
Տօմինիալ		106	—
Թրանսվալ		4	87
Այտըն երկաթուղի		14	50
Փոխառութիւն		25	33 3/4
ԲԱՐԻԶ, 21 Յուլիս			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	70
» » 3 1/2 %		102	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	27	05
զոց.	»	27	65
» » » Բ.	»	54	45
» » » Դ.	»	29	60
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	561	—
Օսմանիէ	»	485	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	116	75
Օսմ. մաքսատուն	»	514	—
Օսմ Ռէժի	»	324	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	511	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1055	—
Իտալական Ռանթ	»	102	15
Սպանիական արտաքին	»	80	85
Թրանսվալ	»	136	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	160
Դրամադեղչ	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 21 Յուլիս			
Ռուպլը	ֆր.	——	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	113	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	335
ՎԻԷՆՆԱ, 21 Յուլիս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	80
Ռումէլի երկաթուղի	»	109	50
Օսմ. Ռէժի	»	293	50
ՊՐԻՒՍԷԼ, 21 Յուլիս			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		27	60
Ռումէլի երկաթուղի		116	25

ԱԶԴ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Կեդրոնական վարժարանի Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 2 Բշ. օր։ Այն ծնողքները եւ պաշտպանները որոնք կը փափաքին իրենց զաւակները ղրկել Կեդր. վարժարան, կը հրաւիրուին, ամէն օր, մինչեւ կէս օր, դիմել վարժարանին Ընդհ. Տեսուչ Գառնիկ էֆ. Բարունակեանի, արձանագրուելու եւ ընդունելու համար մուտք քննութեանց ծրագիրը։

Մուտք քննութիւնները պիտի կատարուին գրաւոր կերպով, յառաջիկայ օգոստոս 27 Գշ. եւ 28 Դշ. օրերը։

Ի դիմաց Խնամակալութեան

Ատենադպիր — Ատենապետ
Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ — ՅԱԿՈԲ ԼՈՒԱՃԵԱՆ

Ղալաթիա, 26 Յունիս 1902 832 3—6

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 10 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի։ Տարեկան թոշակն է գիշերօթիկներուն համար 16 ոսկի օսմ., որուն կէսը վճարելի է սեպտեմբերի սկիզբը, եւ միւս կէսը՝ յունուարի մէջ։

Վարժարանիս Տնօրէնին որդին, Մր. Ռ. Չէյմպըրս, Քանթապրի մէկ նշանաւոր համալսարանին մէջ փայլուն ընթացք մը աւարտելէ եւ Ուսուցիչ Արուեստից տիտղոսին արժանանալէ վերջ, կը վերադառնայ յառաջիկայ տարի, ստանձնելու համար հաստատութեանս անգլիերէն դասերուն մեծագոյն մասը, նախապատ. կարգերէն մինչեւ բարձրագոյն կարգը, եւ աշակերտները վարժեցնելու համար այդ լեզուաւ, ինչպէս գրելու նոյնպէս խօսելու մէջ. իր դասախօսութեան լեզուն պիտի ըլլայ միայն անգլիերէն։ Միեւնոյն ժամանակ, պիտի շարունակուին անգլ.—հայ. թարգմանութեան վարժութիւնները բոլոր դասատուներու խնամքին տակ։

Ջութակահարութեան կանոնաւոր դաս պիտի տրուի փափաքող աշակերտներուն, տարեկան 2 օսմ. ոսկիի յաւելուածական վճարումով։

Վարժարանիս պարտէզին կցուեցան վերջերս ընդարձակ գետիններ, որոնք նոր դիւրութիւններ պիտի տան աշակերտներուն՝ զբօսանքի ժամերը աւելի հաճելի ընելու։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Ռ. Ռ. Բիթի, [illegible], Կ. Պոլիս, կամ վարժարանիս Տնօրէն Տր. Ռ. Չէյմպըրսի, նամակները ուղղելով [illegible]։ 834 2—15

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱՓԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի սեպտեմբեր 10ին (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել սեպտեմբերի սկիզբը, եւ միւս կէսը յունուարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1½ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Վարժարանին յայտագիրը փափաքողներուն ձրի կը ղրկուի։ Բանակցութեանց համար գրել առ Տօքթ. Ս. Դավլաթեան, ատենապետ Խնամակալութեան Ատափազար։ 828 6—10

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԴԱՐԵՉՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(ճիշդ Զլաւըքճեանց դէմը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ ագրաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՅԱԿՈԲ Ֆ. ՎԻԹՔՕՖԻ

ԲԵՐԱ, 425, Սէնթ-Մարի եկեղեցիին մօտը

Վաճառատան շէնքին քակուելուն պատճառաւ, նախկին Վէլասթի վաճառատունը յաջորդ Վիթքոֆի) յունիս 3/16 երկուշաբթի օրէն ի վեր ընդհանուր վաճառում կ'ընէ իր մնացորդներուն եւ բրդեղէն ապրանքներուն համար, արանց յատուկ։ Առիթէն օգտուեցէք։ Վաճառումները կանխիկ են։ 18—30

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մերթեպանի փոքր Իպրէթ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած այս մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, առքումա եւ թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, աթոռներ, քորնիշներ, գետնի մուշամպաներ եւ դանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով, ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ։

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ՏԷՄԷԹՐԱՔՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ

Նպարեղէններուն ապսպրանքը եւ յանձնումը հետեւեալ օրերուն մէջ կը կատարուին. —

ՎԵՐԻՆ ՎՈՍՓՈՐ	Ապսպրանքի օր	Յանձնումի օր
Եէնիքէօյ	Եշ.	Շբ.
Թէրափիա	»	»
Պէօյիւքտէրէ	»	»
Մէսարբուրնը	»	»
ՍՏՈՐԻՆ ՎՈՍՓՈՐ		
Առնաւուտքէօյ	Դշ.	Ուր.
Պէպէք	»	»
Գանտիլլի	»	»
ԿՂԶԻՆԵՐԸ		
Մեծ Կղզի	Դշ.	Եշ.
ԱՍԻԱԿԱՆ ԵԶԵՐՔ		
Հայտար-Փաշա	Բշ.	Դշ.
Գատըգիւղ	»	»
Մօտա	»	»
Գալամըշ	»	»
Ֆանարաքի	»	»
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵԶԵՐՔ		
Այ-Ստեֆանօ	Բշ.	Դշ.

Վաճառատան Տնօրէնութիւնը այնպէս մը կազմակերպած է այս սպասարկութիւնը որ կարենայ իր բոլոր յաճախորդները գոհացնել: Կը խնդրուի որ ամենափոքր զանցառութիւն մը գործուելու պարագային, իմաց տրուի: 10—12

ՏՈՔԹ. ՆԻՔՕԼԱ ԿԱԼԻՆՈՍ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Հիւանդներ կ'ընդունի ու կը դարմանէ իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, Ղալաթիա, Թրամվայի վրայ, Սանտըգճըլար ճատտէսի, Գարագիւլ օթէլին դիմաց, լոմպարտիին խանութին վրայ, Թիւ 97, ուր կը գտնուի ամէն օր առաւօտեան ժամ 3էն մինչեւ իրիկուան 11: Ջերմաչափութիւնը (պէլ սօղուգլուղը) թէ՛ նոր սկսած եւ թէ հինաւուրց մնացած եւ անկէ ծագում առած հիւանդութիւնները՝ ինչպէս դժուարամիզութիւնը, յաճախամիզութիւնը, ամորձիքներու ուռեցքը, միզանցքի նեղնալը, եւայլն, եւայլն կը դարմանէ բոլորովին նոր մեթոտով, առանց ցաւ զգացնելու եւ քիչ ժամանակի մէջ: Անոնք որ կը թերահաւատին, առողջանալէ ետք ալ կրնան վճարել այցելութիւնը:

Տոքթ. Կալինոս կատարեալ յաջողութեամբ կը բուժէ նաեւ մորթի հիւանդութիւնները: Անոնք որ այս կարգի հիւանդութիւններու ենթակայ են եւ յուսահատած, թո՛ղ դիմեն յիշեալ բժիշկին, ապահովապէս գոհ պիտի մնան: 18—20

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք եւ կը փափաքիք առանց զզուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանոսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. ու փութացէք գնել:

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բաստէօրեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է եւ շատ դիւրաւ կը խմուի: Ազդեցութիւն անմիջական: ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ ածողական ջուրերու նման ոչ խիթ եւ ոչ տհաճութիւն կը պատճառէ: Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու: Պնդութիւն, գլխացաւ եւ ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն եւ անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն:

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու եւ դեղավաճառատուններու մէջ:
504

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ «արժեթուղթեր» իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ: Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ:

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած եւ դրոշմուած: Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, եւ գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ:

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, եւ յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով եւ ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, եւ եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է:

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La
VELOUTINE

534
CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀՌՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հռովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէչքա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովեալներու գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,035,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով եւ անմրցելի գիներով: Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորուած տոկոսի սակերով: Ապահովագրութիւն օժիտներու եւ կենսաթոշակներու համար:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պոլիս, Պարնաթան խան: Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
747 9—53 ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆԻ

ՉԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ուղեղները եւ մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն ու մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ: Այս Ֆօսֆօրը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով եւ ա՛ն անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆօրը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի: Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրուին, ամբողջ մարմնոյն եւ գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ եւ դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի:

Կորսուած Ֆօսֆօրը կրկին արեան մէջ մտցնելու եւ զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԷՕՆ անունով դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, եւ մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ: Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ վշտութիւններու պատճառաւ անկարողութեան մատնուած են եւ վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԷՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն: Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն եւ կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով:

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվըրփուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Կամպանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Բէքրինքս, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն հօս կը սպասուի օգոստոս 4ին:

Դիմել առ ՃՕԼԻ Ե ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթչի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք:

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըն	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ Ե ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրփուլ:

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բետերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքոյա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ:

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր.
1898ի հասոյթք	34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարափին վրայ
(Ինճեհը Մախսատն)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՌԷԲԲԷՆ 524

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ.
SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անմիջապ. կը ջնջէ [illegible], 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յայտ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ եւ ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները:
Ամէն քապսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ:
Ամէն դեղարաններ
A.

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ
Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.: Ամբողջ կեանքի վրայ եւ խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով: Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ եւ է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնապատմութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. Նմանապէս ո՛ եւ է սակի յաւելում չի պահանջեր: Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին:

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.:

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Ֆրանք:

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու եւ ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով:

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին:

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 եւ 1899ինը՝ հարիւրին 16:

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա:

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ:

Ղալաթիա, [illegible] փողոց, Ճէաիթ խան թիւ 4:

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին:

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ճլընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէրթէ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարտօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սոքրօ	1200
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վազօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Բօլօ	510	Վօօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տայսօ շոգենաւը, նաւապետ Բիքըրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հօս հասած է:

Թօֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւններ

Գշ. 9/22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 10/23 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ. հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիաէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապլուս-Շամ.
Դշ. 1023 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Եշ. 11/24 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Բաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ:
Եշ. 11/24 Սեւաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Ուր. 12/25 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Շբ. 13/26 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 22ին Սէֆաստ, ուղ. Մարսիլիա: Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար: Առաջին կարգ 245 Ֆրանք. Բ. կարգ 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ [illegible] վրայ 516 Ք. ՌԸՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էմիրզիրն	3500
Քէտրիան	10500	Ալրժէրին	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պասդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, Քարափին վրայ
մաքսատան հին տեղը
600

Արտօնատէր ՉԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

— 1 —

ՆՇԱՆԱԾԻ ՄԸ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ
ԱՌ ԻՐ ՄԵԾ ՀԱՅՐԸ

ՆԱՄԱԿ Ա.

ԲԱՐԻԶ, 28 Յունուար 1891

Սիրելի մեծ հայր,

Այսօրուան նամակս մեծ լուր մը կը պարունակէ. թերեւս ի մօտոյ ամուսնանամ: Կիրակի օրը, եկեղեցիէն դուրս ելած միջոցիս, ինծի ցոյց տուին ա՛յն երիտասարդը՝ որ աջս խնդրելու մտադիր է. Ես շատ լաւ դիտեցի զինքը. քանզի նա դիտակից չէր թէ կը դիտուի, ու կը խոստովանիմ թէ հեռու է ինծի անհաճոյ ըլլալէ: Աչքերս մասնաւոր կամահաճութեամբ մը կասեցան անոր վրայ, քանի որ, ինչպէս կ'իմանամ սիրելի մայրիկէս, նա պատիւ ունի քու համարումդ վայելելու: Կ'ըսէ թէ դուն անոր հետ տեսակցած ես Տոֆինէի(*) լեռներուն մէջ. Նոյն իսկ քանի մը օր, աշխարհի աղմուկներէն հեռու, գլուխ գլխի, միասին ապրեր, եւ այդ լռիկ մենութիւններուն մէջ իրարու հետ փոխանակեր էք այնպիսի գաղափարներ որոնք բարեկամ դարձուցած են զձեզ երկուքդ իրարու: Մայրիկը որ կ'երեւի թէ վաղուց հետէ գիտէ այդ բանը, ուրախութեամբ պատմեց ինծի այս մանրամասնութիւնները, քանզի դքեզ պաշտելով հանդերձ, կարծեմ թէ մեծ համարում կը տածէ նաեւ Պ. Բօլ Բուրսէլի, քու երիտասարդ ուղեկիցիդ նկատմամբ:

Դուն յաճախ յանձնարարած ես ինծի որ երբ ամուսին մը ընտրեմ, ի նկատ առնեմ ո՛չ այնչափ անոր ընթացքը՝ որչափ միտքը, լուրջ ուշադրութեան առարկայ ընեմ երիտասարդի մը գլուխը՝ գիտնալու համար թէ բան մը կա՞յ մէջը: Արդ՝ ահա այս կերպով ազատուած կ'ըլլամ ծանր բեռէ մը ու մեծ պատասխանատուութենէ մը: Ընտրելիին միտքին կամ իմացական արժէքին մասին քու կարծիքդ՝ անձնական կարծիք մը ունենալէ զերծ պիտի կացուցանէ զիս, այնպէս որ ես պիտի կրնամ ըստ հաճոյս, առանց թաքուն մտածումի, առանց ուրիշ մտահոգութեան, մտազբաղ ըլլալ ա՛յն բանով՝ զոր դուն կ'անուանես ընթացք: Հիմնականին մասին կանխաւ յայտնած ես քու կարծիքդ, ինծի՝ կը մնայ որոշում տալ ձեւի մասին: Պէտք է որ խոստովանիմ, սիրելի մեծ հայր, թէ իմ իմաստութիւնս այնչափ չի կրնար զօրել որ ամուսնանամ արտաքին ամէն տեսակ հրապոյրներէ զուրկ եղող մարդու մը հետ, ինչ աստիճանի ալ որ իմացականութիւն ու բարեսրտութիւնք ունենայ: Չեմ պահանջեր որ Նարկիսի չափ գեղեցկադէմ ըլլայ, բայց կ'ուզեմ հաճոյք զգալ անոր դէմքը դիտելով, կ'ուզեմ որ բարի եւ կենդանի արտայայտութիւն մը ունենայ, կ'ուզեմ որ ազնիւ ու նշանաւոր կերպեր ունենայ, անախորժ կազմ մը չունենայ, եւ իր տեսքը ո՛չ մէկուն վրայ անհաճոյ տպաւորութիւն ընէ: Երբ իր թեւը մտած շրջագայիմ, մարդիկ չեն կրնար կռահել անոր գիտուն կամ մտացի ըլլալը, այլ պարզապէս կրնան ըսել թէ տգեղ է: Բնական չէ՞ս գտներ որ կնոջ պչրասիրութիւնը զօրէ քիչ մը իր ամուսնոյն:

Որչափ որ ներելի է դատում մը ընել այնպիսի երիտասարդի մը վրայ՝ զոր մէկ անգամ միայն, հարեւանցի կերպով հնար եղած է տեսնել, եւ որուն խօսքերը հնար եղած չէ դեռ լսել, Պ. Բուրսէլ կը համապատասխանէ իմ ծրագրիս պայմաններուն. եթէ մերժեմ զինքը, ասոր պատճառը ապահովապէս չպիտի ըլլայ ոչ իր վայելուչ վարմունքը, ոչ ալ իր աչքերուն գոյնը, քանզի ինծի համար երկու վայրկեան բաւական եղան մեծ գոհունակութեամբ տեսնելու թէ Պ. Բուրսէլ ազնիւ կերպեր ունի եւ իր աչքերը կապոյտ են: Ինչ որ կը սպասեմ հիմա՝ վերջնական որոշում մը տալու համար, այն է որ հետս խօսի դէմ առ դէմ: Արդարեւ այն ատեն միայն մարդ կրնայ լաւապէս տեսնել մէկը՝ երբ լսէ անոր խօսիլը. այն ատեն միայն կը պայծառանան իր դիմագծերը, երբեմն իսկ կը լուսավառին, եւ այն ատեն միայն ամբողջովին կ'երեւայ անձը իր լեզուով, իր կերպերով, իր խօսակցութեան շեշտով ու տեսակով:

Դուն որ կանխաւ տուած ես հաւանութիւնդ, եւ որ միայն կրնաս դատաւոր ըլլալ այս մասին, պիտի ծիծաղիս այն ժպրհութեան վրայ՝ որով մտօք կը հարցնեմ թէ այդ երիտասարդը պիտի յարմարի ինծի, մինչդեռ ես հոգ չեմ ըներ գիտնալու թէ ես ինքս արդեօք պիտի յարմարիմ իրեն: Կրնայ ըլլալ որ աշխոյժ եւ զուարթ դէմքիս հաւնած ըլլայ, քանի որ, ինչպէս կ'երեւի շատ անգամներ զիս տեսած է առանց իմ գիտակցութեանս եւ թերեւս քու գաղտնի հրահանգներուդ համաձայն. կրնայ ըլլալ որ պատուաւոր ընտանիքի մը մէջ մտնելու եւ քու թոռդ կոչուելու փափաքը մղած են զինքը զիս ամուսնութեան խնդրելու, անհասկնալի բան չէ այս. բայց ասկէ զատ ի՞նչ բան գիտէ նա իմ վրայովս: Ոչինչ: Ո՛չ իմ նկարագիրս կը ճանչնայ, ոչ իմ ազնուութիւնս, ոչ ալ ձայնիս երանգը: Եթէ զիս տխմար աղջկան մը տեղ դրած ըլլայ, ի՞նչ կրնաս ըսել այդ մասին: Ինչ որ ինծի քիչ մը վստահութիւն կը ներշնչէ, քու համարումդ գրաւած ըլլալն է. այս այսպէս ըլլալէն յետոյ, պէտք է որ նա եղած ըլլայ պարզասէր, ներողամիտ, եւ յաւակնութիւններէ զերծ: Եթէ այսպէս է խնդիրը, ինչ որ պիտի ըսես ինծի շուտով, ամէն ինչ պիտի կրնայ կարգադրուիլ թերեւս:

Յառաջիկայ շաբթու, Պ. Բուրսէլի մեծ մայրը — գիտես որ հայրն ու մայրը մեռած են — պիտի գայ պաշտօնապէս խնդրանք ընելու: Ծնողքս, որոնք արդէն կազմ ու պատրաստ են այս մեծ դէպքին, շատ սիրալիր կերպով պիտի ընդունին զինքը: Քանի որ դքեզ քովս ունենալու բարեբախտութենէն զուրկ եմ այս ծանրակշիռ ու հանդիսաւոր պարագաներուն մէջ, քեզ պիտի ուղարկեմ իմ կեանքիս պզտիկ օրագրութիւնը: Իմ բոլոր գաղտնիքներս ու իմ բոլոր մտածութիւններս քեզ պիտի հաղորդեմ, սիրելի մեծ հայրս: Միշտ պիտի իմացնեմ քեզի ինչ որ անցնի սալոնին եւ մանաւանդ իմ սրտիս մէջ:

ՄԱՐԳԱՐԻՏ

ՆԱՄԱԿ Բ.

ԲԱՐԻԶ, 10 Փետր. 1891

Ամենասիրելի մեծ հայրս,

Ծնողքներս համաձայնած են, ինչպէս նաեւ մանչ ու աղջիկ. այսօրուընէ սկսեալ, Պ. Բօլ Բուրսէլ եւ քու փոքրիկ Մարգարիտդ խօսեցեալ հռչակուած են: Քու խուլ հնարքներուդ մասին առած տեղեկութիւններուս նայելով, սիրելի մեծ հայր, քեզ դարմանք չպիտի պատճառեմ, աւելցնելով թէ երկու պայմանադիր կողմերն ալ բուռն հրճուանք կը զգան:

Ներկայացման արարողութիւնը կատարուելէն առաջ ստացած էի քու նամակդ, ուստի եւ անպատրաստ չէի այդ տեսակցութեան, որ ճիշտ ձեր գրածին համաձայն տեղի ունեցաւ ամէնէն պարզ եւ ամէնէն հաճելի պայմաններուն մէջ: Հօրեղբայրս, քու գործակիցդ, ամէն բան նախապատրաստած էր: Պ. Բուրսէլ այցելեց մեզի, այսինքն՝ ծնողացս ու ինծի, այնպիսի՝ կատարեալ անկեղծութեամբ, ա՛յնչափ բնական ու շնորհալի կերպով, որ կը թուէր թէ շատոնց ի վեր իրարու բարեկամներ էինք: Որպէս զի խօսակցութեան սկսի եւ ինծի լսելի ընէ իր ձայնը, որուն՝ ինչպէս գիտես՝ կը ցանկայի, երջանիկ մտացուն սկսաւ խօսիլ ամէնէն պատշաճ ու ամէնէն համակրելի նիւթին վրայ. պատմեց ինծի թէ ինչպէս իրարու հանդիպեր էք ձիւներուն մէջ, ծովուն մակերեսէն 2500 մեթր բարձր, եւ թէ ինչպիսի հիանալի զբօսական պտոյտներ ըրեր էք: Եթէ այդչափ համեստ մնացած չըլլայիր, անխնայօրէն քեզ պիտի գրէի թէ ինչե՛ր կը խօսէր քու մասիդ. այսչափը կը բաւէ որ գիտնաս թէ ա՛յն ութ օրերը՝ ուր միասին թափառեր էք միեւնոյն յոգնութիւնները կրելով, միեւնոյն գաղափարները ունենալով, միեւնոյն յուզումներն զգալով, մինչեւ հիմա կը նկատէ իբրեւ իր կեանքին ամէնէն գեղանկար օրերը:

(Շարունակելի)

(*) Տոֆինէ Ֆրանսայի հին գաւառի մը անունն է, գլխաւոր քաղաքն է Կրընօպլ, 1349ին ստացուած. այժմ կը կազմէ Իզէրի, Հօթ Ալբի եւ Տրօմի նահանգները: